

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

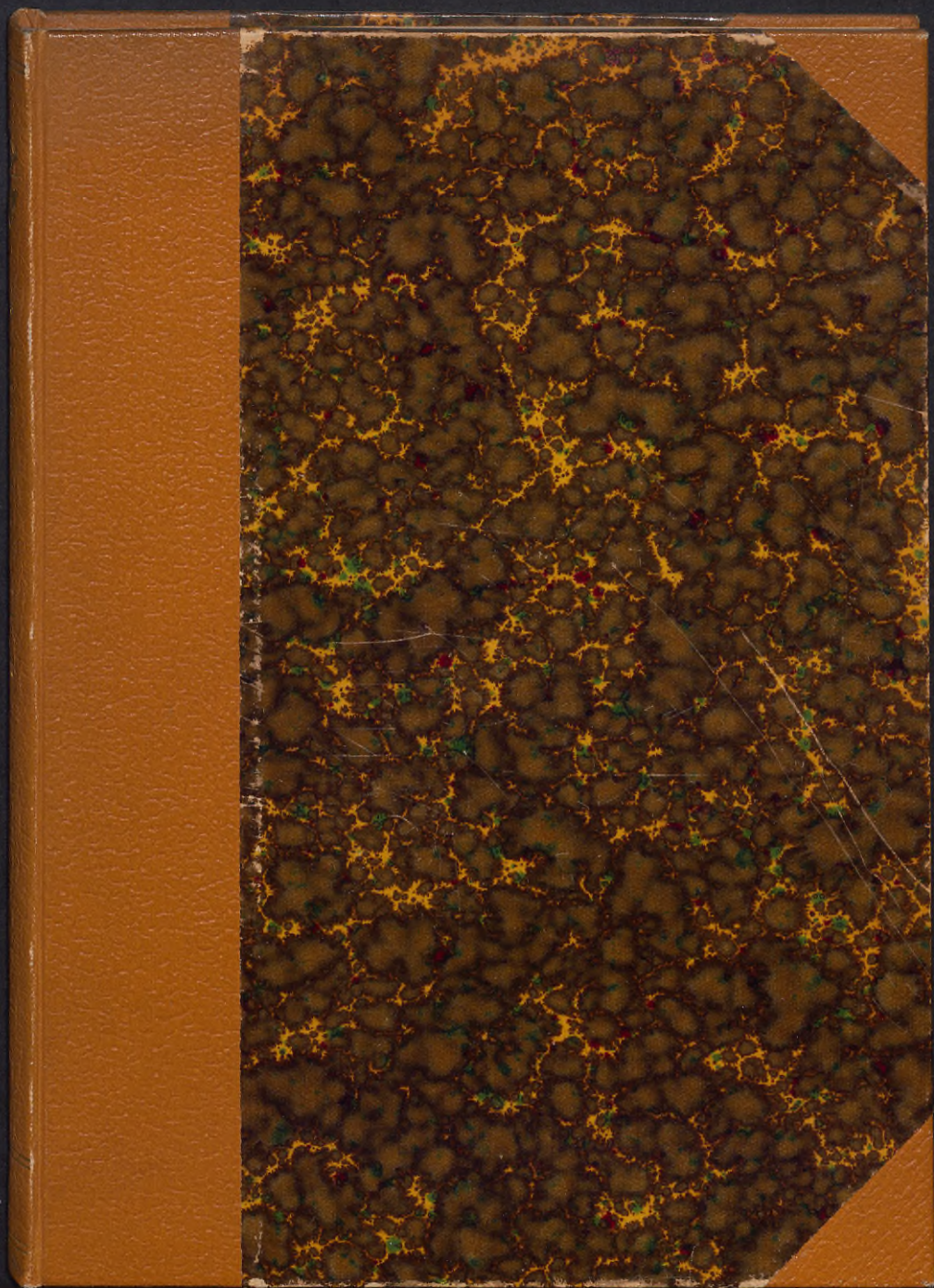
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

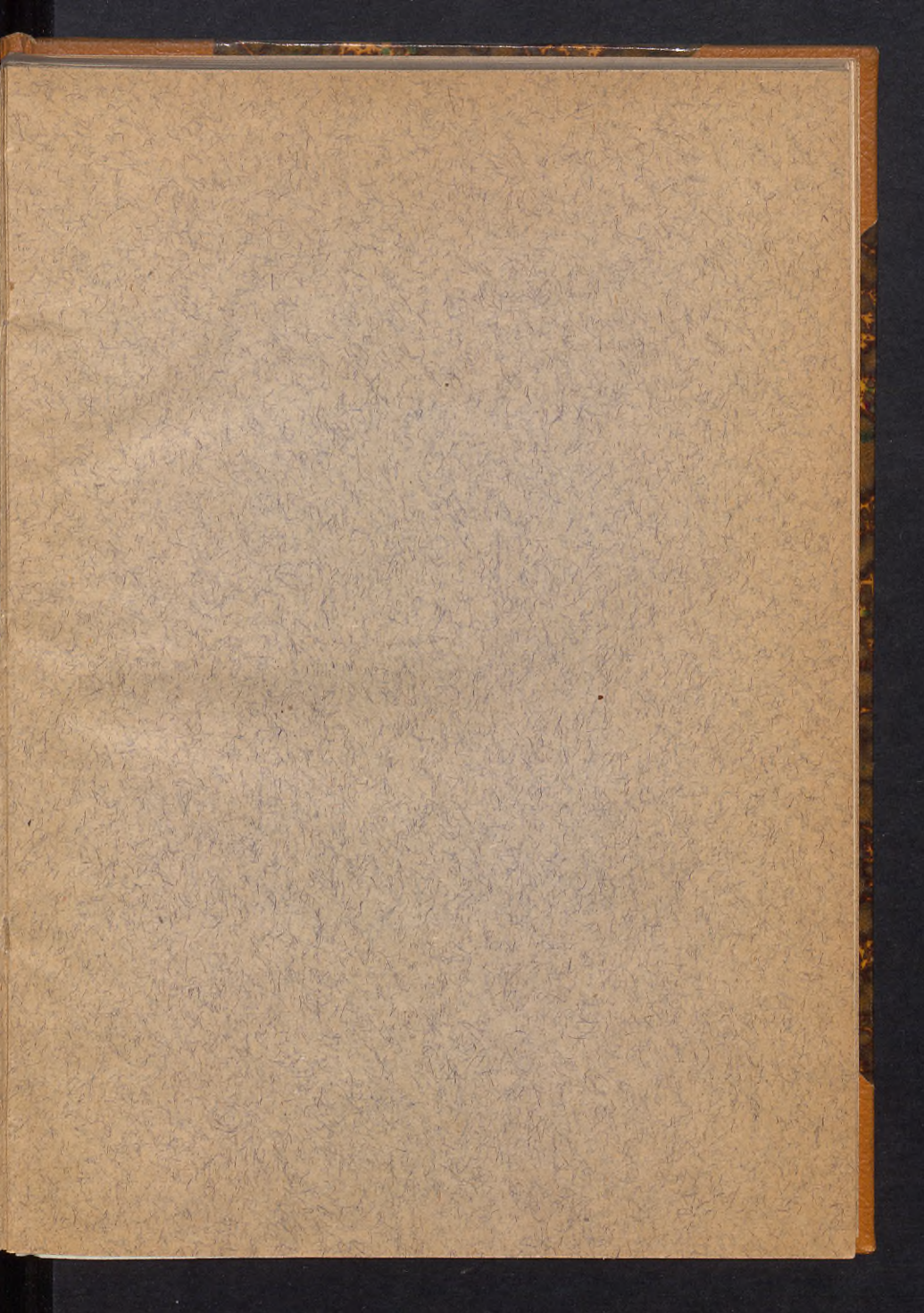

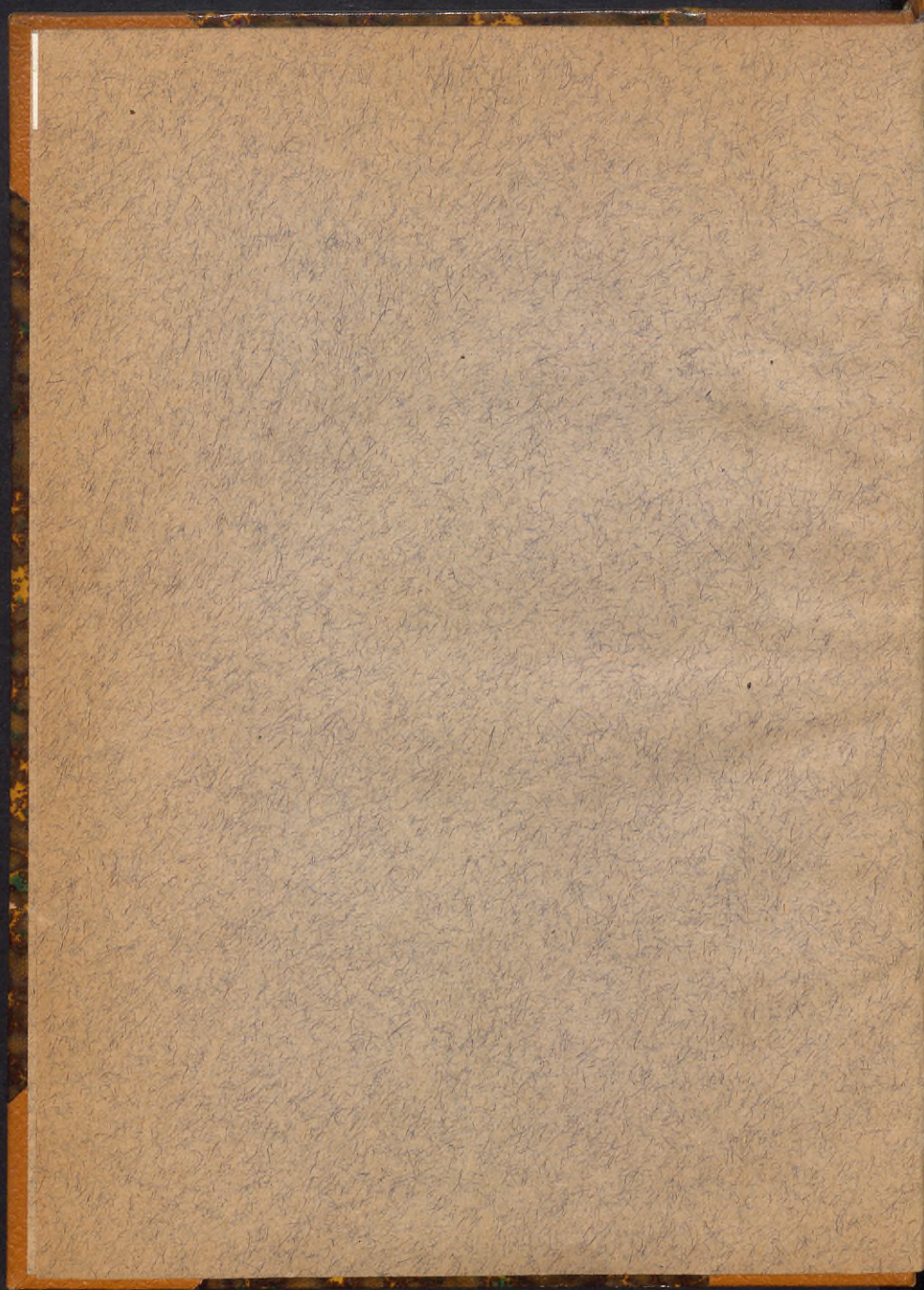
UPPSALA
UNIVERSITET

Litt.
Sv.

SOLHEM

OCH

NÅGRA MINDRE SKISSER

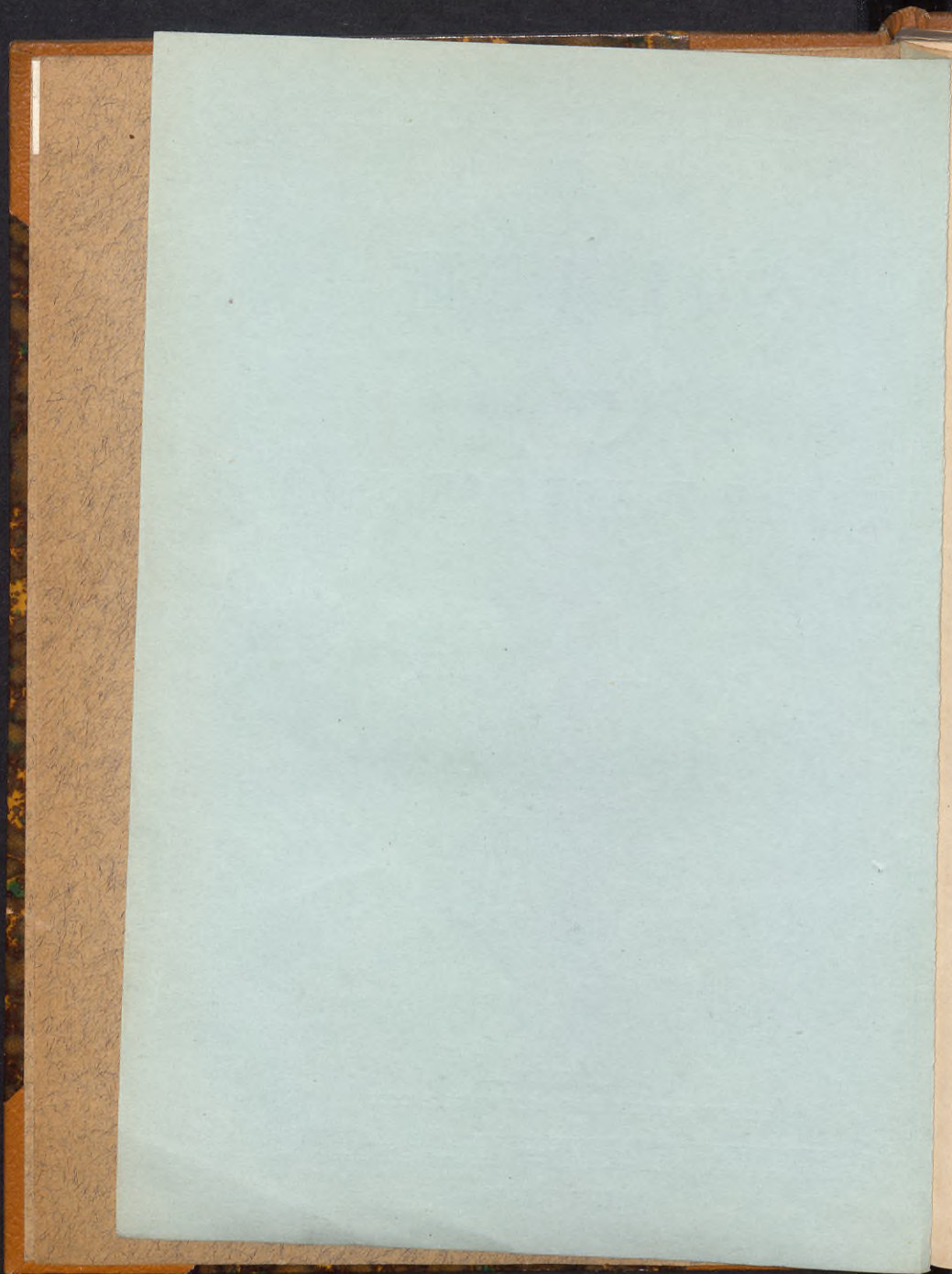
AF

KRISTER BONDE.

STOCKHOLM
I DISTRIBUTION HOS LOOSTRÖM & COMP.

PRIS 1 KRONA.

SOLHEM

OCH

NÅGRA MINDRE SKIZZER

AF

KRISTER BONDE.

STOCKHOLM,

I DISTRIBUTION HOS LOOSTRÖM & Co.

SOLHEM

OM

NÅGRA MINDRE SKINNER

AF

KRISTER BONDE.

Lund 1886,

Aktiebolaget Fredrik Berlings Boktryckeri och Stilgjuteri.

INNEHÅLL.

Fosterdottern . . . . . sid. 1.
Hvems var skulden? . . . . . „ 17.
Sådana kunna de vara . . . . . „ 25.
Solhem . . . . . „ 34.
Ungkarlspriset . . . . . „ 90.
Blåsippan . . . . . „ 98.

INNEHÅLL

Fosterdottern . . . . . sid. 12
Hvems var skalden? 17
Sakens kunnas de vent 25
Solhem 34
Opplandspriset 39
Blåsigan 48

F O S T E R D O T T E R N .

Billingska familjen hade intagit sin middag; de yngsta medlemmarna, två gossar och en liten flicka, tumlade redan om i trädgården för att skaffa sig aptit till nästa mål. Familjefadren, doktor Billing, hade slagit sig ner i en bekväm länstol, petade tänderna och tittade förnöjd på barnen. Frun gick granskande omkring i rummen, der hon ordnade och jemkade än ett än ett annat. Då hon åter inträdde i salongen, slog hon armarna om sin mans hals, kysste honom och sade: Hvad vi äro lyckliga och ha det trefligt ikring oss! Se, så enkelt och nätt här ser ut öfver allt, och trädgården sedan, aldrig har jag sett honom så förtjusande och blomsterrik, som i år.

Du har rätt, kära Signe, vår lyckas sol lyser allt klarare och klarare; må den värma och befrukta de delar

i våra hjertan, som ännu äro ofruktbara, så skola vi bli ännu lyckligare och bättre menniskor.

Pappa, ropade i detsamma två klingande flickröster, det är så vackert väder, få vi inte låna pappas häst och vagn och köra litet?

Nej, ni är sådana yrhättor och kör så fort, att jag icke vill släppa till min grälle. Han kan dessutom springa af med er.

Ack få vi, pappa, bad Ebba i sin mest bevekande ton och smög sig intill fadren. Ida kör lika bra som din gamle Johan.

Ja, så kör då, era små tokor, jag slipper er väl icke för mindre.

Tack, tack pappa, ack så roligt! ropade båda och skyndade ut.

Ekipaget var snart klart, de båda flickorna uti, och nu bar det af genom hufvudstadens förnämsta gata utåt landet. Hvar barnen foro fram, blickade man efter dem med nyfikenhet och förtjusning. Men de voro för unga och oskyldiga att förstå en dylik hyllning; en tur i vagn på egen hand i naturens stora lustgård hade dessutom något så lockande med sig, att de icke hade sinne för något annat. De hade pratat och jollrat om många saker, men sutto nu tysta vid hvarandras sida, ty nöjet begynte redan att bli gammalt. De voro också på hemvägen, då Ebba bad att få köra litet.

Just som de vredo af inåt staden mötte de någon, hvarvid Ebba körde så nära diket, att hon väl, om icke Ida tagit fast i tyglarne. Fy, hvad du kör dumt, du tänker

aldrig på hvad du gör, nu hade vi legat der vackert, om jag icke passat på!

Ja, det är säkert, du skall nu alltid vara den bästa. Nu får du också något att tala om, när vi komma hem.

Hvad säger du Ebba, jag är icke van att tala om hvad du gör, när vi äro ute. Men jag skulle kunna säga dig något, så att du teg, ty du är alltid så stursk.

Ja, säg du gerna hvad du vill, du är icke van att kunna tiga.

Jaha, du har ingen mor Ebba! Min mor är icke din mor, skall jag säga dig.

Hvad säger du, Ida? Är icke din mor min mor?

Nej du, det är hon icke! Det vet jag.

Ebba släppte tyglarne, en rysning genomfor hennes spensliga gestalt, läpparne darrade, hon kämpade att tillbakahålla sina tårar.

Kära lilla Ebba, blif icke ledsen; jag ville blott narra dig. Det var icke sant jag sade.

Ebba satt orörlig som en bildstod och stirrade framför sig; icke ett ord kom öfver hennes läppar. Först när åkdonet stannade framför trappan och fru Billing i fönstret stack fram sitt milda godmodiga ansigte och nickade mot dem, kom der åter lif i hennes domnade lemmar; som en pil flög hon genom dörren och störtade fram till modren.

Mamma, mamma, är du icke min mor, hviskade hon med darrande stämma?

Kära barn, hvem har sagt dig något sådant?

Du bleknar, det är då sant?

Som ett jagadt villebråd störtar hon ut, utan att afvakta något svar.

Kommen in i sitt rum kastar hon sig gråtande på golvet bredvid sängen och döljer ansigtet i kuddarne.

Fru Billing har kommit in; hon lyfter Ebba upp i sängen, tager hennes hufvud mellan sina händer, kysser och smeker henne. Ebba gråter icke mera, hon stirrar på fru B. som om hon icke sett henne förr och säger dessmellan «min mor är icke din mor».

Der kommer gamle grälle lunkande, se så Kalle, sade fru Billing till yngsta sonen, som kommit hem från storskolan under ferierna; skynda dig ut och tag emot din far, han skall bli glad att återse dig.

Grälle har liksom de öfriga invånarne i Billingska huset blifvit två år äldre sedan vi sist sågo honom och går därför något stadigare.

Billing omfamnar sin son, talar några ord om skolan och skyndar derefter in till sin hustru.

Hvad du ser glad och ungdomlig ut, käre Axel!

Tror väl det, har glada nyheter och storartade planer att meddela dig. Du kan tro, jag har haft svårt för att tiga med dem till i dag, ty jag visste det redan i går afton, men jag ville icke säga dig dem, ty då hade du med ditt lifliga lynne gjort upp planer hela natten, i stället för att sofva, som du bättre behöfde.

Se så, din hemlighetsmakare, nu fram med alltihop, svarade fru B. och strök sin man skalkaktigt om skägget.

Först måste jag tala med dig om Ebba, som ligger mig närmast om hjertat; hon är nu 16 år och bör lära sig något, hvilket vi ju ofta talat om. I går, då du och Ida voro ute, kom jag hem från min praktik tidigare än vanligt. Sedan jag hvilat mig en stund, gick jag ut i trädgården; dörren till Ebbas rum stod öppen. Jag lyssnade, ty ljudet af flera olika röster nådde mitt öra. Jag blef nyfiken och förde sakta till dörren, den gick upp. Ebba stod på en upphöjning framför spegeln och deklamerade. Hon var så inne i sin rol, att hon icke märkte mig. Du skulle sett hvilket minspel och hvilket dramatiskt lif hon utvecklade. Det var, som om jag sett framför mig en Ristori. När hon slutat, smög jag mig fram, slöt henne i min famn och sade: Bravo, nu vet jag hvad du skall blifva.

Häpen betraktade hon mig och sade: Du är icke ond på mig?

Nej, mitt barn; af det lilla jag sett har jag redan märkt att du har gudagnista i dig, och den vilja vi icke släcka, utan i stället underhålla. Jag har länge observerat dina rika själsanlag, men icke med säkerhet vetat i hvilken riktning de gingo: nu vet jag det.

Tack! hviskade hon och lade sitt hufvud till mitt bröst, medan tårarne fingo fritt lopp. Vi talade sedan länge tillsammans, då jag framhöll konstnärens höga, men svåra kall. Allt det visste hon, men icke förty kände hon att hennes kallelse var att bli skådespelerska. Ah! utropade fru B., nu förstår jag, hvarför hon var så glad i går afton.

Hennes ansigte, som sedan den förfärliga utflykten synts mig ett tum längre än tillföre, hade åter fått sin forna rundning och sitt barnsliga leende. Det har varit en hård tid för det arma barnet, ty hennes karaktär är sådan, att hon icke tyckt sig ha rätt till något. Oaktadt all min ömhet och omtanka för henne har det icke varit som förr. Stackars barn, som bli så der utkastade i verlden bland främmande personer!

Ja, det har du rätt i, men de bli ofta de bästa, ty de få lära sig lita på sig sjelfva. Vill du nu, som jag, Signe, skicka vi flickan till Paris. Der är något för henne att studera. Hon kunde bo hos vår gamle vän Lambert.

Ja, det har du rätt i; Lambert, liksom hela familjen, är musikalisk. Det vore just ett hem för Ebba.

Det är alltså afgjort: jag skrifver redan i dag till honom om saken. Men nu till den andra affären, som icke är mindre vigtig: du mins, att jag hela mitt lif svärmat för att bygga ett hospital för sinnessvaga; icke ett sådant dystert, otrefligt, der man inspärrar de olyckliga människorna som missdådare, ty af den sorten ha vi nog, utan ett friskt, gladt och trefligt med blommor och sol, samt allt som kan förljufva och försköna ett åt olyckan hemfallet lif. Tänk hvilken glädje, nu har jag medel dertill!

Hvad säger du?

Tålomod! Just som jag kom ut från kamrer Svenssons, du vet de ha ett barn, som är sjukt, kom originalet «Smulgråt», som han på spe kallas. Han kom smygande

vid husraden, insvept i sin gamla af ålder i grönt skiftande kappa, fattade mig i rocken och sade, att han önskade tala med mig, mellan fyra ögon, i en vigtig sak. Vi vandrade framåt i en af smågatorna. Sedan han hostat och skyggt sett sig om åt alla sidor, begynte han tala om sin helse; han var klen och visste icke hur länge han kunde lefva; innan han dog ville han göra något godt, men ingen finge veta det, ty han ville icke oroa sina rika släktingar. Derefter tog han fram ur fickan aktier i banken o. s. v. för 75,000 kr. samt en revers på 25,000, som han lofvade att snart infria. Det skall vara till doktors hospital, som nu icke längre behöfver vara ett spanskt slott, utan ett litet svenskt sade han. Då jag frågade, om han icke hade några förbehåll att göra, sade han: jo, ett, och det är att ni låter er hustru bli er underläkare, ty qvinnan måste vara med i verlden, om den skall ega bestånd. Innan jag hann sansa mig var han försvunnen, men ännu ser jag framför mig hans hopkrupna gestalt och hans af försakelse och arbete färad ansigte, som i går syntes mig nästan skönt och förklaradt.

Vet du Axel, nu är det snart slut med honom, sade fru Billing under det hon sysslade med att få upp sin näsduk.

Hur så, vet du något?

Då han var här för några dagar sedan, såg han ovanligt dålig ut. Jag bad honom tala med dig, men han skakade på hufvudet och sade: Jag har aldrig sökt någon läkare och tänker heller icke att göra det; om några dagar

är min mission uppfylld, och då vill jag dö i fred både för
qvacksalvare och prester. Han tog derefter hastigt sin
hatt, tryckte min hand och försvann.

Jag får en ide, Axel! Tänk, om vi skulle gå till ho-
nom, innan det blir försent. Det skulle kanske glädja ho-
nom att se oss. Han har ingen som frågar efter sig.

Jag har icke tid, Signe, och du kan icke gå ensam.
Hvarför icke?

Hvad skulle människorna säga, helst som jag icke i
längden kan dölja af hvem vi fått penningarne.

Ha, ha, ha, skrattade fru B.; nu är du också fördoms-
full, icke skulle du bry dig om, att människorna sade att
jag helsat på en gammal gubbe, äfven om en och annan
anspelning medföljde.

Du har rätt, min vän, gå du!

Hvad står på, hvilket buller på gården? Pappa, pappa,
skynda, ropade Ida, någon har blifvit öfverkörd af om-
nibusen!

Min Gud, det är han! utropade fru B., då man inbar
en gammal man och lade honom på en soffa i doktors
rum; blodet strömmade från näsa och mun, en åder hade
sprungit i bröstet på honom.

Det är snart slut, sade doktor Billing, sedan han ansat
och undersökt den sjuke; här duger icke min hjälp. Kalla
in barnen, Signe!

Den sjuke slog upp ögonen, såg sig förvånad omkring,
räckte derefter leende handen åt hr och fru B. och sade:
Så fick jag ändå läkare till slut. Farväl, Gud välsigne er

alla. Den halft brustna blicken sökte ännu en gång hr och fru B., en rossling och allt var åter tyst.

Bedjen mina barn, sade fru B. och föll på knä framför den döde.

* * *

Tre år hade förflutit sedan ofvannämnda händelse inträffade. Hospitalet, byggt i villastil och med en stor nyanlagd trädgård, som gränsade intill doktors gamla skuggrika, hade sedan två år varit öppnadt för dårar af båda könen.

Det ringer hos doktors. Fru B. går sjelf att öppna.

Hvad, du redan tillbaka, Axel? Hjelp honom af med rocken. Det är godt tecken, ty det visar att samhället är friskt.

Friskt, nej det är moraliskt sjukt, säger jag. Genomruttet och fullt af folk, som byter om öfvertygelse som kläder. Det är en stor olycka att bo i ett samhälle, der man känner snart sagdt hvarje menniska.

I dag är du vid ditt pessimistiska lynne, Axel!

Det kan man ha skäl till hvarje dag, ty man har aldrig annat än förargelse. Tänk dig, man har spridt ut i staden, att jag tagit lifvet af den stackars «galningen», som dog häromdagen på hospitalet af slag. Han skall nu grävas upp och undersökas. Det förargligaste är, att jag misstänker att det är mina kamrater, som spridt ut osanningen om mig, ty de äro afundsjuka på mig först och främst för hospitalet, sedan därför att jag använder så litet medicin och slutligen därför att jag icke lefver med dem.

Solen skiner så vackert, låt oss gå ut i trädgården, Axel, jag riktigt längtar efter luft.

De vandrade tysta vid hvarandras sida några slag kring trädgården, derefter styrde de sina steg mot hospitalet.

Gud ske lof, att herrskapet kom, skrek en stor korpulent medelålders qvinna, satte armarne i sidan och log förnöjdt, som en välfödd vaktmästare. Doktorn får genast gå till tolfvan, fröken Liljenhök, ty hon har rasat som en galning hela natten och skrikit att hon icke vill gifta sig med någon annan än inspektoren. Kommer doktorn, tror hon att det är han och så blir hon lugn.

Sedan de båda makarna gjort sin rond i hospitalet, möttes de åter i trädgården.

Stackars fröken Liljenhök! I dag var åter hennes förstånd omtöcknad. Hon har varit bättre flera gånger och det har ingifvit mig hopp, men nu tror jag icke mera på någon förbättring, ty galenskapen ligger i slägten. Hade hon fått gifta sig med den hon tyckte om, hade det kanske aldrig brutit ut.

Vi få icke tro, att alla våra bemödanden skola krönas med framgång, kära Axel; vi få tacka Gud att några redan gått ut härifrån återställda. Vår unge vän Leth var alldeles redig i dag. Du skulle sett honom.

Det är ditt verk, min lilla hustru!

Nej, vårt gemensamma, min vän!

Låt gå, men han blir alltid så glad, när du kommer, och kallar dig ju för sin mor, sin sol och allt vackert han

kan finna på. Det var annat strax han kom hit. Mins du, när han sade till rektorn, som följde honom hit: Den här har fått lärarne att intyga, att jag är galen, men om de vore klokare, skulle de se, att han är den största åsnan i hela skolan. Eller när han, då du kom, hängde lakan för fönstret, sprang i sängen och sade: Nu skall jag inbilla doktorn, att jag är död, — alla andra galna upptåg att förtiga.

Musiken har haft stort inflytande på honom, liksom på många andra. Jag glömmmer aldrig första dagen då jag genom en tillfällighet kom att använda musiken som ett lugnande medel. Fru Berg rasade som ett vilddjur; jag sökte att lugna henne, först med vänlighet, sedan med stränghet; ännu kan jag se, hur hon slet det ena klädesplagget af kroppen efter det andra och slutligen naken rullade sig, som ett djur, på golfvet. Det skar mig i hjertat att känna min oförmåga att hjälpa henne. Pianot stod öppet. Jag slog några ackord; hon lyssnade och stirrade på mig först vildt, sedan sorgset. Jag fortfor. Hon blef allt lugnare och lugnare; när jag slutade, hade hon insomnat med hufvudet lutadt mot en stol.

Det är underligt att inte den metoden användes mera än den gör; hvar och en med någon känsla och sinne för musik bör lätt kunna förstå, hur välgörande den skall vara för sådana stackars sjuka själar; men, eget nog, helar man hellre med hårdhet än med kärlek.

Ja, det är sant, men det blir nog bättre en gång, när ni kvinnor också få ett ord med i laget.

Hr B. lade armen om sin hustrus lif och sade: Hvad det är skönt att lefva, när man tror sig kunna vara till nytta och glädje för sina medmenniskor.

Ja, det trodde jag just, att om du fick se ditt verk, skulle du bli nöjd och finna allt ganska godt.

Tack, min vän, sade B. och tryckte ömt sin hustrus hand; du förstår då alltid att skingra sorgen och aflyfta små bekymmer, som mannen har svårt att bära, men som jag för min del genast glömmar, då du för mig upp på höjderna och pekar på större mål.

Nu öfverdrifver du igen, sade fru B. och lade skalkaktigt sitt finger på mannens mun. Nu måste jag berätta dig något riktigt trefligt, sedan du kommit i den stämningen, att du är värd få höra något sådant, och därför kommer jag till dig i ditt arbetsrum om en stund.

Berätta hellre strax!

Se, så nyfiken du är, min gosse, men vänta får du, ty först måste jag se till barnen, nu då jag är så nära, och sedan köket, så att ingenting försummas.

Hon återkom efter en stund.

Se så, nu är allt klart och här är brefvet från Ebba, hvilket vi skola läsa tillsammans. Det förstås, jag har tittat litet i det för att se hur det var med henne.

Billings läsning: Älskade mamma!

Tänk dig hvilken glädje! Jag har fått en bror, inte en sådan der liten stackare, som storken brukar flyga kring i husen med till små syskon, utan en stor dugtig en. Du blir förvånad, så blef äfven jag häromdagen, då

en stor, vacker ung man kom och presenterade sig som min bror. Du förstår, han hade det ihop med Lamberts, som ville bereda mig en liten öfverraskning, hvilket de påstå, att skådespelerskor tycka om. Jag trodde naturligtvis att det var skämt alltsammans.

Min nye bror visade svart på hvitt att han hade rätt kalla mig syster. Ännu minnes jag den rysliga dag, då du genom Idas oförstånd nödgades säga, att du icke var min mor. Men hvad du och pappa säkert icke veten, är att kapten Åkerdahl, min far, hade en son. Pappa hade ju, som vi veta, gift sig med en flicka från Helsingborg. Så fort de blefvo vigda, begåfvo de sig till sjös. Efter 3 års olyckligt äktenskap lät min far efter ett uppträde sätta ut min mor på en obebodd klippa. O, min arma mor! Mig tog han med sig till Sverige, der händelsen gjorde att han de få dagar han hade qvar att lefva blef skött af pappa, som hade medömkan med den lilla tvååriga, som han tog i läkarearvode, som du brukar säga. Min stackars mor satt i flera dagar och nätter på klippan, der hon skulle förgåtts af hunger, om icke några sjöfarande påträffat henne och fört henne efter en rå och hård behandling till ett kloster i Rio Janeiro. Kort efter såg min bror ljuset; men min mors svaga lif slocknade på samma gång. Hon hade lidit nog.

Några nunnor togo hand om den lille, som de kallade Joseph. Fyra år sednare kom ett franskt skepp till Rio Janeiro; en ung vetenskapsman medföljde. Han hade förr irrat sig, berättade han, till klostret, som låg på en höjd i

närheten af hafvet, omgifvet af en storartad trädgård, med den mest hänförande utsigt. Föreståndarinnan i klostret fick se honom, der han stod försjunken i naturbetraktelser. Hon fick den idéen att det var försynen som sändt en far åt Joseph, och hvad qvinnan vill, vill Gud. Slutet blef emellertid att Joseph kom att göra en lång vetenskaplig resa tillsammans med naturforskaren Blanch. Joseph har sedan dess icke rest, utan studerat flitigt, ty han skall bli en stor jurist, säger hr Blanch, men om han får resa någon gång, hvilket pappa Blanch nog ställer om, blir det till Sverige, fast det dröjer nog.

Tänk om I nu i stället kunde komma hit, tills jag skall uppträda som Donna Sol.

Ack, hvad det skulle bli förtjusande och hvad jag skulle spela bra sedan! —

Tiens! det var en idé, tänk om vi skulle ge oss i väg till världens hufvudstad? Hvad säger du, Signe?

Fresta mig icke, du känner min svaga sida.

Det vore icke dumt att dra in på det tillernade stora bröllopet och i stället ta de nygifta med oss på en bröllopstripp.

Men, kära du, tänk på släkten, hvad skulle den säga, om den ginge miste om ett godt mål?

Jag gör som Karl den 15:e en konst i släkten; den har aldrig bekymrat sig om mig förr, och nu är det nog bra allt hvad jag gör, ty de tro att jag är en rik man.

Inte om de få veta att vi resa till Paris för lilla Ebbas skull, ty de kunna icke tillåta att kärleken sträcker sig längre än till egna barn.

Jag måste genast tala med Ida och hennes fästman, som nyss kom hit. Jag kan icke tro annat än att de med förtjusning gå in på förslaget, ty ungdomen är alltid med om det nya.

En vecka sednare finna vi herr och fru Billing, Ida, numera fru Lundgård och hennes man, samt familjen Lambert sittande i en af de förnämsta logerna i Théâtre Français. Ridån går upp, «la belle suédoise» inträder och hel-sas med stormande handklappningar. Fru Billing sitter orörlig; hon vågar icke se upp, allt dansar rundt för henne; det enda hon känner är att hjertat sitter uppe i halsgropen. Monsieur Lambert är förtjust och säger oupphörligt till hr Billing, «elle est charmante», men doktorn hör icke; han bara ser och ser på henne. Ida har under spelet nästan krupit af stolen och hänger halfva kroppen ut öfver salongen. Ida, Ida, för Guds skull ligg icke så der, man ser på dig, säger hennes man och drager henne ner på stolen.

Första akten är slut, blommor och inropningar för den unga debutanten, utgången är gifven. Svenskarna våga draga andan; de se småleende på hvarandra. I sista akten, bröllopsnatten, då de båda älskande, sedan gästerna gått, stå och betrakta stjernhimlen och jubla öfver sin lycka, då Hernani vill föra sin maka in till sig, men hon ber att få stanna och ännu ett ögonblick njuta af nattens stillhet, näktergalens drill, eller kanske en flöjts toner; och då, liksom genom ett trollslag, ljudet af ett horn dallrar genom luften och påminner Hernani om hans ed att dö när hans rival

grefve Gomez kallar i hornet, och slutligen när donna Sol delar giftet med sin make för att tillsammans med honom få fara till ljusa, klara rymder, då nådde jublet sin höjd. Den unga skådespelerskan inklappas gång på gång, oakadt hon nyss varit i de dödas rike, och öfverhöljes med blommor. Ridån går ned, vänner och bekanta strömma till den unga skådespelerskans loge för att gratulera henne; slutligen komma äfven svenskarna strålande af hänryckning. Ebba sjunker gråtande till sin fostermors bröst och snyftar: Jag vill icke höra mera beröm; detta är blott första steget, vägen är lång; det är ni, mina kära, som näst Gud, skola inge mig kraft och mod att gå framåt, äfven om min väg skall bli törnbestrodd.

HVEMS VAR SKULDEN?

Kamrer Persson vandrade gatan raskt framåt, gnolande på en visstump. Stadens gamla tornur slog tolf. Han påskyndade sina steg, vek af genom en liten tvärgata och ut på stora promenaden, der icke en gång en katt syntes, steg in i ett stort präktigt hus och vandrade med ljudlösa steg trappan uppför. Han drog i klocksträngen, en gammal butter tjenarinna öppnade dörren.

Hvad ni ser gudsnådlig ut, Elsa; om du icke vore för gammal, skulle jag tro att du lede af älskogsqval.

Ha, ingen är för gammal att bli skorfvig, det känner husbonden nog, han glömmer nog alla älskogsgriller, när han får se hur det står till inom hus.

Sofver Helene?

Ja, kanske på Rudolfs arm.

Hvad säger du?

Hon öppnar dörren till barnkammaren: se här!

Barnen, en gosse och två små flickor, sova oafklädda på sina sängar. Han rusar in i sängkammaren, der ligger allt huller om buller, som efter en hastig inpackning.

Hvad fan har hänt?

Hvad Ni bort kunna förutse.

Ah, Rudolf, din usle bof, hade jag dig här, skulle jag spränga skallen på dig, men jag skall väl nå dig. O, Helene, att du kunde göra mig detta! — Stackars barn, ingen mor!

Han tog det minsta i sina armar och kysste det. Strida tårar runno utför hans kinder.

Ruinerade affärer, mitt hus sköfladt och jag sjelf utlevvad, hvilka utsigter! Kanske skola mina barn till och med förakta mig en dag, om de få veta hur jag lefvat! — och hvilket arf sedan. — Elsa, hvem ringer så dags!

Det är inspektör Karl, herrns bror. Han har varit här ett par gånger i afton och försökt få barnen i säng, men de ha skrikit på mamma hela aftonen tills de somnade.

God qväll, Karl!

God afton, Petter! Det gör mig ondt om dig, men ursäkta, jag säger dig det: du är sjelf skuld till hvad som hänt. Hon var ung, vacker och oerfaren. Du förde med dig dina vänner, här söps, spelades och lefdes, tonen i er krets var långt ifrån fin. Du talade också om fruntimmer på ett sådant sätt, att man kunde höra i hvad slags hus du studerat dem. Det kommer med bakslag; du har förgiftat hennes moral. Sjukdom smittar, det gör också dåligt

tal och dåligt lefverne. Till slut förde du till henne en ung dagdrifvare. Han var fin, bildad och musikalisk. De sjöngö, spelade och läste tillsammans, medan du skötte dina nöjen utomhus. Var det underligt, att hon till slut lemnade dig och följde honom, som förstod henne?

Ja, det var obegripligt, svarade kamrern och sträckte beqvämt ut sig i soffan, hon, som hade det så godt.

För en kvinna som Helene är det icke nog att hon har mat, fina kläder och barn att jollra med, hon måste äfven ha ett varmt och sympatetiskt hjerta att sluta sig till samt ett mål att lefva för, om hon icke skall gå under. Männen äro egoister och tänka blott på sig sjelfva; om de göra utflygter till andens verld, lemna de hustrurna hemma, men sådant hämnar sig, tro mig.

Du blir ifrig Karl, man kan vara färdig tro, att också du gått och förgapat dig i henne.

Ja, jag älskar henne som en syster och skulle vilja offra mitt lif för att rädda henne åt barnen och undan honom, men det är tyvärr för sent.

Karl strök upp det tjocka håret, rätade på sig, lade armarne i kors på ryggen, mätte golfvat med långa steg och fortsatte:

Om der ännu finnes något godt i dig, Petter, så lär dig af motgången och sorgen att bli en bättre menniska; medgången har du, som alla andra svaga själar, icke kunnat tåla. Tänk på dem, sade han, och pekade på barnen. Skådespelet är icke slut med dig, der äro nya aktörer som en dag skola öfvertaga din roll. Det beror på dig, om de skola utföra den illa eller väl.

Du talar icke illa, du borde bli prest eller missionär, svarade Petter hänfullt.

God natt med dig; du är som vanligt icke värd att tala med.

Då Karl lade handen på låset för att öppna, kom Elsa utrusande från barnkammaren, drog Karl i rocken och sade: Tack herr inspektor för det han försvarade min fru, den rara själen. Jag har alltid trott att det skulle sluta illa, men en stackars tjenarinna kan ju ingenting säga, fast jag höll af henne, som om hon varit mitt eget barn. Jag har ju också varit hennes barnpiga och kom med henne hit. Herre Gud, hvad hon då var lycklig och söt. Jag glömmer aldrig hvad hon lidit under sista tiden. Ni skulle sett hur hon gått här och gråtit om nätterna, då husbonden varit ute på nöjen och hon trott att ingen såg det, synnerligast sen den svarte herren kom i huset. I går natt var hon inne flera gånger och betraktade barnen, hon var så blek, så blek, det gälde väl att besluta sig, kan jag tro, ty frestaren lemnade henne väl ingen rö. Hvad jag hatar honom!

Jag också, tillade Karl och försvann.

Ett halft år hade förflutit sedan Helene rymde med sin älskare till den lilla vackra staden Salzburg, der Rudolf Fanenhjelm egde en liten förtjusande villa. Den första tiden hade rifvit Helene med sig, så att hon glömt sig sjelf för allt det nya hon såg och upplefde, hvilket före-

kom henne som en saga ur «tusen och en natt». Förut oanade känslor och intryck strömmade genom hennes själ, der de, likt ljuset då det träffar kristall-linsen, bröto sig i rika strålar, hvilka på en gång bländade och tjusade Rudolf.

De hade genomrest Tyskland, Italien och Tyrolen. Naturens yppiga skönhet och folkets medfödda liflighet, behag och begåfning, synnerligast i de två sistnämnda landen, hade gjort ett outplånligt intryck på Helenes poetiska själ, men oakadt allt detta hade hon, som hvarje annan människa, sina mörka ögonblick, då hela världen förekom henne som en afgrund, människorna som afgrundsandar och hon sjelf som sämst af alla. Vid dylika tillfällen fick äfven Rudolf sitta emellan. Att börja med förlät han henne och påstod att det kom från hennes sjuka nerver, men på sista tiden, då de bodde stilla på sin lilla villa och hennes mörka dagar återkommo allt tätare och tätare, led äfven han mycket deraf.

Det var en kall novembermorgon. Helene hade stigit ovanligt tidigt upp, ty hon hade sofvit dåligt. Hon hade dukat kaffebordet och stod nu klädd i en elegant ljusgrå morgonklädning och betraktade ömsom de ståtliga snöbetäckta bergspetsarna och ömsom de förbigående, som vandrade nere på vägen, eller rättare sprungo och fröso i sina tunna kläder som äkta sydlänningar.

God morgon, ma chère, redan uppe, men hvad du är blek, mår du icke väl? frågade Rudolf orolig.

Åh, jo, men jag har hela natten plågats af elaka drömmar. Hu, jag ryser när jag tänker derpå.

Hvad har du drömt då, mitt stackars barn?

Jo, att Persson var död. Jag såg honom ligga blek och liflös på en bår och kring honom stodo barnen gråtande. Hans bror Karl var också der. Då han fick se mig, tilltalade han mig endast med orden: Qvinna, gör din pligt! Och till barnen sade han: Detta är er mor!

Jag föll på knä och bad; den döde slog upp sina ögon och sade med vek och bedjande stämma: Helene, förlåt mig, dig har jag för länge sedan tillgifvit. Det var min skull. Barnen stodo liksom rädda och sågo på mig; det minsta tittade förstulet mellan fingrarne och flög sedan i min famn, de öfriga följde exemplet. Den döende knäppte ihop sina händer och ett leende lekte på läpparne; derefter var han åter ett lik.

Helene sjönk ned på en soffä, dolde ansigtet i händerna och grät häftigt. Så upprörd hade Rudolf aldrig sett henne; kroppen skälfd, tårarne runno och bildade mörka fläckar på den ljusa drägten; det var som långa års förqväfdä lidanden nu ändtligen brutit sig fram och flödade öfver alla bräddar.

Då hon grätit ut, tog han hennes vackra lockiga hufvud mellan händerna, såg henne mildt in i de mörka ögonen och kysste henne på pannan. Lugna dig, mitt älskade barn! Det är så naturligt, att det vi tänka på om dagen, men icke uttala, äfven sysselsätter våra tankar under sömnen. Tala öppet om hvad som ligger dig på hjertat, det skall ge dig ro! Icke sant? tillade han och satte sig bredvid henne samt fattade hennes hand: Du plågas af sam-

vetsqual öfver din och min handling; det visar dina bleka kinder och din oroliga sömn. Äfven jag har mina dystra stunder, men vi män äro från ungdomen tyvärr vana att fästa mindre vigt vid dylikt än I qvinnor. Nu, sedan jag sett hur du lider, har äfven jag vaknat upp, ty min är skulden.

Tala icke så, Rudolf, ty jag vill ej höra till dem, som ge andra skulden för hvad de sjelfva göra.

De sutto länge tysta vid hvarandras sida. Helene lutade sitt hufvud till Rudolfs bröst. Det är i dylika högtidsstunder, då tankarne icke finna ord, som själarne tala sympatiens heliga språk.

Jag skall i dag skrifva till din sväger Karl. Han skall ge oss upplysning och det skall göra dig godt.

Tack min älskade, hviskade hon och slog sina armar om Rudolfs hals. Jag vill ofta tala med dig om dem, det skall lugna mig.

En vecka sednare stodo Helene och Rudolf resklädda. Helene skulle resa till Sverige och hemta sina barn, och Rudolf skulle följa henne ett stycke på väg.

Karl hade underrättat dem att hans bror icke mer fans bland de lefvandes antal. Genom misslyckade spekulationer och ett oordentligt lefverne hade han förlösat hela sin förmögenhet och derefter skjutit en kula genom pannan på sig för att få slut på eländet.

Ett halft år sednare skref Helene:
Älskade Rudolf!
I morgon lemnar jag jemte barnen mitt fädernesland för att komma till dig, mitt bästa i jordelivet. Du har kanske rätt att småknota på mig därför att jag icke velat komma förr. — Det har äfven varit en hård pröfning för mig att så länge vara skild från dig, men ett dylikt offer ansåg jag icke för stort att bringa det förgångna, icke för min mans skull, ty honom blef jag lockad att gifta mig med, innan jag ännu visste hvad kärlek var, icke heller för den allmänna opinionen, ty den är för rik på vexlingar för att man skulle kunna fästa sig mycket vid den, men för mina barns skull, för din och min lyckas skull. — Nu reser jag åtföljd af min gamla mors välsignelse, det är ett godt sällskap på vägen. — Min svåger Karl, som varit en bror för mig under denna svåra tid, följer oss till Hamburg.

Endast du, min älskade, kan fatta hur jag längtar till dig.

Din Helene.

SÅDANA KUNNA DE VARA.

Stig in! ropade fru Svensson, under det hon kastade en ängslig blick kring sig i förmaket, der två små barn, Rafael och Anna, lekte och der åtskilliga klädespersedlar äfvensom leksaker lågo kringströdda på golf och stolar.

En ung ståtlig fru med ett fint, vackert utseende inträdde.

Ah, det var rart att få se dig, Maria! yttrade värdinnan och förde den inträdande bort i en med schagg öfverdragen soffa.

Då fru Holm satt sig, drog hon en suck af lättнад öfver att ha lyckligt lotsat sig fram genom en labyrint af möbler, ungefär som i ett möbelmagasin.

Hvilken luft sedan! Hon kände en obeskriflig lust att gå bort och lyfta litet på de tjocka draperierna och släppa in frisk luft, men hon nöjde sig med att säga: Hvad här är varmt!

Utan att avvakta fru Svenssons svar fortsatte hon: Jag kommer för att be dig om bidrag för en liten gosse, som sitter i rådstugan för stöld af kol o. s. v. Sedan han i dag fått stryk, släpptes han ut för att hånas och föraktas af de hederliga gossarne, uppeggas och retas af de sämre till nya brott. Gossen är vek och ännu mottaglig för goda intryck, så att jag är öfvertygad, att han skulle kunna räddas åt samhället, om han komme ifrån sin mor, en dålig qvinna, som för ett osedligt lif och som drifver barnen ut att tidigt och sent stryka omkring på gatorna för att stjäla och lära odygd. Åtskilligt är redan tecknadt, som du ser här, så att jag hoppas kunna få gossen bort till en snäll och menniskovänlig familj, som jag redan talat med.

Ja, du är bra snäll, kära Maria, som åtar dig sådant. Jag skulle gerna vilja bidra med litet, men min man är icke hemma.

Kära du, icke behöfver du fråga din man, som är så rik, om du får ge bort en 5 eller 10 kronor, då du vill göra en god gerning, inföll fru Holm, hvars kind glödde af dold harm. Det mätte väl vara nog, om du vid tillfälle talar om det för honom.

Ja, jag skall tala med honom, när han kommer hem, och sedan låta höra af mig, svarade fru Svensson, hvar efter hon öfvergick till ämnet om sina egna barn.

Du må tro att lilla Anna är ett riktigt underbarn, musikaliskt ända ut i fingerspetsarne. När hon var blott 14 dagar gammal, förstod hon sig på musik, ja när hon

skrek, behöfde man blott slå några ackord på pianot, så teg hon bums. Hon kommer nog att bli någonting i verlden. Rafael är också en högst ovanlig gosse, en riktig artist, med utbildadt färg- och skönhetssinne. Det var hans största fröjd, när han låg i yaggan, att få titta på vackra taflor, ja när han såg något riktigt vackert, klapade han förnöjd i sina små händer. Det är icke utan att vi ha förhoppningar om att han skall komma att likna sin store namne, som han är uppkallad efter. Det är heller icke att undra på, ty jag såg allt bra mycket vackert vid den tiden, tillade modren med ett menande leende.

Fru Holm tog hastigt farväl. Hon hade fått nog af dessa poetiska qvinliga väsen, som prisas så högt för sin sanna, äkta qvinlighet, emedan de handla utan eftertanke, tala utan att tänka och sprida poetiskt doft ikring sig i form af oreda och veklig oförmåga att handla på egen hand. Hvilket uppfostringssystem! Det rörde henne in i själen att tänka, hurudana medborgare dylika mödrar skulle uppfostra. Hvad skulle det blifva af ett kommande slägte, som uppfostrades i lyx och veklighet och som aldrig hörde talas om annat än sin egen förträfflighet.

Medan hon så resonnerade med sig sjelf, såg hon i andanom hela skaror af barn tåga förbi, alla orörliga och väl inpackade som gamla gubbar och gummor och med galoscher eller ytterkängor på fötterna för finhetens skull, så att de luffsade som små björnar. En syn för gudar och förblindade mammor!

Hemkommen möttes hon af sin man, som ömt slöt henne i sin famn och sade: Hur har det gått, kära barn? Du ser icke nöjd ut.

Åjo, jag har fått en del penningar och några snäsor. En herre förundrade sig till och med öfver att jag ville taga mig af «sådant strunt», som han uttryckte sig; dessutom har jag styrkts i min gamla sats, att våra fruars så mycket omskrikna regemente är tämligen klen och består mest i ord, ty i allmänhet ha de icke några penningar sjelfva om hand, utan få tigga dem af sina män. Hvilken tidspillan att besvära sin man med hvarje liten detalj, och hvilket rikt ämne sedan till förargelse!

Ja, nog borde hvarje man veta, att det första villkoret för att bli en god hushållare är att man sjelf har något att hushålla med.

Men, vet du, det sorgligaste är ändå att se, hur folk uppfostrar sina barn. Jag skulle vilja kalla vår tid för barnaväldets, ty kommer man in på ett ställe och vill tala fem minuter med modern, kan man vara viss om att bli störd tio gånger af småttingarne, som jemt rycka henne i kjolen och fordra att hon oupphörligt skall lyssna till hvad de ha att önska och befalla. Gud ske lof att man inga har, ty kanske man vore lika svag för dem.

Ja, inföll mannen skrattande; jag säger som Sören Kierkegaard: En Fortjeneste har jeg — jeg har intet Menneske sat in i Livet: der er saa vist for mange af dem, og dog er det eneste, de fleste bekymre sig om, at avle Børn.

Fru Holm lyckades icke blott att samla penningar för sin skyddsling, oaktadt fru Svensson aldrig tycktes få tid att tala med sin man, utan äfven att efter ganska många besvärligheter och uppoffringar uppfostra honom till en god och duglig medborgare. Visserligen hade hon ofta fått höra, att han icke kunde bli till något, ty äpplet fölle icke långt från trädet; det syntes ju tydligt, då han mer än en gång rymt från sin plats.

Men fru Holm var en af dessa, som trodde på det godas inneboende i människan, och därför hade hon icke tviflat på att ett godt utsäde också skulle bära god och rik frukt.

Naturen jublade i sin vårprakt, som en ung brud i sin bröllopsskrud.

I fru Holms hjerta var der också vår och sol, och hennes vackra ansigte betäcktes af en lätt rodnad. Det var icke ungdomens första, som är så förförisk och som visar oss själens alla små skiftningar, utan en något mörkare, beständare, som liksom belyser hela ansigtet, som är färgrik och glödande såsom en augustisols nedgång, och som af speglar hvad som rör sig på djupet.

Hvad du ser glad ut, mitt barn, sade hennes man, som hört hennes steg och skyndat ut för att öppna, hvar vid han som betalning snappade till sig en kyss under det han hänförd betraktade sin vackra hustru.

En sådan här tur i det fria och för sina medmänniskors skull gör godt. Människorna skulle allt bli bra hjälpsamma, om de blott visste hur skönt det käns.

Och vackra sedan, inföll Holm leende.

Ah, du skulle sett min stackars enka der borta i torpet och hennes små, hur glada de blefvo när jag kom med litet »godter» till dem. Det var en riktig hjertefröjd att se dem.

Till straff för du varit så länge borta skall jag nu berättä dig ett spratt, som jag spelat dig under tiden.

Ah, det är väl snarare du, som blifvit lurad, ty du har väl varit och tittat efter mig många gånger, kan jag tro.

Det har jag också, men jag har äfven gjort något annat, nemligen sett om din skyddsling på Rosenborg.

Verkligen?

Så fort du gått, fick jag den idéen att fara ut och se om Carl, för att bereda dig en öfverraskning. Sagdt och gjordt. Jag for och kan nu glädja dig med att från och med i morgon ingår Carl Andersson som kompanjon i landtbruksskolan med hr Hillmer, som icke kunde nog berömma honom. Jag har lofvat skrifva på som borgen. I morgon fara vi dit tillsammans, icke sant, så uppgöres affären.

Fru Holm kunde icke tala af rörelse, utan lutade stillatigande sitt hufvud till mannens bröst, under det tårar af glädje rullade ned för hennes kinder.

De båda underbarnen växte upp i lyx och öfverflöd och firades af alla. Lilla Anna fick vid 4 års ålder besöka teater och barnbaler, klädd i utsökta toiletter af sammet, siden, spetsar och blommor samt i handskar som be-
täckte minst halva den lilla armen.

Utstyrd på det sättet blef hon, må man icke undra der-
öfver, märkvärdig i sina egna och andras ögon, ty endast
få kunde täfla med henne, oaktadt många hade lust.

Hon växte till, om icke just i förstånd, så i ålder och
förmåhet. Hon gick i den förmåsta pensionen, umgicks
endast med förmåst folk och var sjelf alltid den förmåsta,
åtminstone i sina egna och föräldrarnes ögon.

I hemmet, den rätta skolan, der man bör lära böja
och ödmjuka sig samt taga på sig en tjänares skepelse,
var det tvärtom lilla Anna, som regerade både tjänare och
föräldrar. När de sednare sågo, hur väl lillan, som de
smekande kallade henne, begrep allt och resonnerade om allt,
sutto de stumma af beundran, icke minst öfver sig sjelfva,
som åstadkommit ett sådant mästerverk, tarfliga som de
från början varit. När hon sedan bland mängden af sina
tillbedjare valde en ung vacker löjtnant till följeslagare
genom lifvet, var lyckan «komplett», ty hvem kunde väl
tvifla på att den skulle bli beständig?

Hr och fru Holm kommo lifligt språkande gatan framåt,
snön knarrade under fötterna, ljusen derofvan strålade och
kommo gaslägorna att blekna och lysa som talgdankar,
aftonen var ljus och fridfull och de med snö fantastiskt dra-
perade. Tallarna sågo helt högtidliga och andäktiga ut.
Ett skärande missljud störde dock friden: en flock unga
flickor, åtföljda af ett par män, kommo vägen framåt och
fylde luften med rått skämt och skratt.

Såg du att unga Svensson var med i sällskapet?

150 Ja, tyvärr, suckade fru Holm. Det gör mig mera
ondt än jag kan säga, att se den gossen gå under. Men
hör, hvad står på, oväsendet tilltar.

160 De båda makarne skyndade till sällskapet, som kom-
mit i handgemäng med några qvinnor af samma skrot och
korn som de förra. De togo alla till flykten under grofva
skällsord, lemnande Svensson, som låg drucken och blö-
dande i ett dike, åt sitt öde.

170 Holm skaffade en vagn och förde efter något öfver-
vägande den skadade hem till sig, enligt sin hustrus önskan.

180 Läkare efterskickades, den sjuke hade fått ett slag vid
tinningen och yrade starkt. Fru Holm satt vid sängen
och försökte förjaga den sjukas mörka feberfantasier med
att framlocka modrens bild.

190 Ha, ha, skrattade den sjuke och reste sig upp i
sängen. Min mor har aldrig gjort annat än förderfvat
mig genom sin högfärd och fåfänga. Hon borde i stället
lärt mig att arbeta och försaka och icke att man kan göra
hvad man vill, när man blott har penningar. Aldrig hör
jag annat nu, än att jag är en odåga, en kuggad student,
en fyllbult, en skam för familjen, och likväl är jag hvad de
sjelfve gjort mig till. Ett hånlöje lekte åter på de bleka
läpparne, derefter kastade han sig tillbaka i sängen och grät.

200 De båda makarne betraktade dystra och bekymrade
hvarandra, men hade man kunnat läsa i Holms inre, skulle
man sett, att han glädde sig åt att ha följt sin hustrus
råd och icke skickat honom hem till föräldrarne, såsom
hans första tanke var, icke blott därför att han ansåg det

som sin skyldighet, utan kanske lika mycket för att spara sin hustru besvär och för att icke ge anledning till prat.

* * *

Fyra år ha förflutit sedan Rafael efter en månads svår sjukdom uppsteg från sitt plågoläger. Af denna tid har han tillbragt 3 år under strängt arbete på en stor mekanisk fabrik i England, derefter har han gjort en längre resa i sällskap med hr och fru Holm.

Nu är han sjelf egare af en större mekanisk verkstad i H., der han sjelf från morgon till qväll arbetar af hjertans lust.

Fru Svensson kunde glömma, att hennes son icke blef målare, men aldrig att han icke blef militär. Hon påstod att det var fru Holm som röfvat hennes son ifrån henne och gjort honom till en simpel arbetare.

SOLHEM.

Dag och natt kämpade om herraväldet. Solen, dagens stjerna, lekte kurragömma bland träden, kittlade och stack än här än der, liksom för att ådraga sig uppmärksamhet från en större grupp herrar, som slagit sig ner vid ett rikt lastadt bord på utvårdshuset Grenen, i en af Sveriges småstäder; men förgäfves. Då dagens gudinna fann, att ingenting är så retande som bordets nöjen för den glupska menskligheten, kysste hon trädens grenar, som blygt böjde sig för hennes smekning, kastade derefter ett vemodigt rosenskimmer öfver sällskapet och försvann. Herrarne drogo en suck af lättnad öfver att ha blifvit den besvärliga solen qvitt, lamporna tändes, den heta augustijorden ångade, maten doftade, korkarne smälde, vinet porlade, tungorna smackade, pokaler klingade, det ena talet följde på det

andra. Allt eftersom flaskorna tömdes, blefvo talarne mer och mer spirituella och högstämda, en och annan nästan häpnade öfver sina stora hittills okända talareanlag. Ämnet var också rikt; vännernas vän handlanden Pihl, festens föremål, skulle inom få dagar inträda i det äkta ståndet, och då ville de flesta ge honom ett godt råd, icke blott hur han i kärlekens tjänst skulle använda de få återstående fria dagarna eller nätterna, utan äfven för framtiden; de voro rika på erfarenhet, ty de hade, snart sagdt alla, studerat kvinnorna, åtminstone en viss sorts. Den ena lärerika och vackra berättelsen följde på den andra; gifta män ökade den historiska samlingen med iakttagelser, som de gjort med sina egna respektiva fruar. De yngsta ungarne plockade förtjusta den utsädda säden, ty oaktadt de i allmänhet voro längre komna än forntidens veklingar, funno de dock, att der var något att lära och akta på.

Vid midnattstiden bröt sällskapet upp, livvadt af mat och vin och med fantasien full af orena bilder. Ingenting var därför naturligare, än att alla de, som icke genom vana, sjelfbeherrskning och kärlek till det rätta förstodo att släcka den passionernas eld, som man hela aftonen tändt och underhållit som en helig flamma, gruppvis gingo att tillfredsställa densamma hvar tillfälle erbjöds. Vi vilja endast följa en grupp, nemligen den, hvori dagens hjelte förekommer, omgifven af tre glada bröder, en gift köpman vid namn Petersson och två något bedagade ungarlar i verken. Sällskapet vandrade arm i arm något skräflande den mörka allén framåt mot staden. Ett stöj af glädje ut-

bröt, då en af sällskapet utropade: «Der ha vi, min själ, en kjortel.»

God afton, hr Petersson, yttrade i detsamma en väl insvept ståtlig qvinna, med en behaglig och väklingande röst. Tron icke, att alla kjortlar äro till salu. Hennes qvinliga följe småskrattade och fortsatte sin väg. Herrarne dröpo något snopna åstad. De hade nu hunnit fram till staden. Månen hade gått upp och kastade ett blekt skimmer öfver husraderna, som sågo ut som obebodda slott. En slank qvinlig gestalt med ett blekt, fint utseende, som i månskenet blef än blekare på samma gång de mörka ringarne kring ögonen blefvo blåare, gled sakta fram åt trottoiren.

Då herrarne mötte henne, ropade hr Pihl: God qväll sköna Anna! du kommer, som du vore kallad; skada att du icke är ute med sällskap.

Ha, ha, skrattade Petersson; i qväll har du företrädet, den sköna tillhör dig, vi skola nog sörja för oss!

Sedan de något disputerat om bytet, hviskade Pihl något i örat på Anna, hvarefter de försvunno i en sido-gränd.

De öfriga tre fortsatte sin väg, ytterst förtretade öfver att staden den qvällen hade »så förbannadt ondt om qvinfolk».

God natt mina herrar; der kommer en af mina bekanta, yttrade Lundström och hoppade åstad så fort hans dåliga undersåtar och skrangliga gestalt tillåto, efter en ung af helsa och kraft blomstrande flicka. Vänta litet, Karin lilla, få vi sällskap, sade Lundström och sträckte

fram sin långa arm för att fatta henne om lifvet; men hon vek undan. Hvad du är söt i qväll och hvad den hvita duken klär dig väl, den kommer din skära hy att än mer bjert framträda. Hvad du skulle bli vacker i hatt, ty duken döljer en del af ditt sköna ansigte, och så en fin promenadklädning, hvori din nätta och välformade figur riktigt syntes! Dervid knep han fast i hufvudet på henne och ville taga en kyss.

Se, så herr Lundström, inga friheter! Jag är alls icke upplagd för skämt i qväll.

Skämt, se så min lilla pulla, se nu icke så surmulen ut, vi skola nog bli sams. Men hvad fattas henne, hon är icke vid humör?

Nej, det skall den evige Guden veta, jag är så ledsen, att jag kunde hoppa i sjön.

Tala om allt för mig! Karin vet, att jag är hennes vän.

Ja, så får jag väl det då, efter som Lundström var snäll och sökte upp mig just nu i min ensamhet.

Tror väl det, sökt henne öfverallt.

Jo, se det var nu så, att kamrerskan, min husmor, varit rysligt ond och grälat hela dagen, först på kamrern, som hon säger är ett nöt, som icke förstår sig på att förtjena penningar och taga sig fram som andra herrar och skaffa anseende åt familjen, sedan på barnen och slutligen på mig, som trälar från morgon till qväll och aldrig kan göra henne till pass, om jag ock ville stå på hufvudet;

men jag skall säga Lundström: Kamrern skulle bara vara litet mera stursk, så blefve det bättre. Det värsta var likväl att hon sade att jag icke förtjente födan samt gaf mig en örfil!

Min stackars lilla Karin!

Jag gick hem för att fråga min mor, om jag icke kunde få stanna hemma för sommaren, ty jag kan icke uthärda ett sådant lif; men der var ingen hjälp att få. Min far har dåligt arbete, men kommer likväl full hem nästan hvarje qväll; mor släpar dagen lång för att förtjena födan till mina sex små syskon, och likväl händer det ofta som i qväll, att han icke blott grälar utan till och med slår henne. Mig körde han ut och sade att han icke ville se mig för sina ögon, ty jag hade alltid hållit med mor. Jag är den olyckligaste varelse under solen!

Stackars barn, så ung och så olycklig! Men lita på mig, jag skall skydda och försvara dig. Torka bort tårarne och följ mig på mitt rum, der kunna vi öfverlägga om hvad som är bäst för din och — min framtid. Du vet att jag älskar dig!

Nej, nej fresta mig icke! Jag har beslutat att i morgon återgå till min plats, för att glädja min stackars mor.

Säg för att ytterligare bli hånad och örfilad: Ni qvinnor ha då ingen sjelfkänsla. Skulle det icke vara behagligare, om du hyrde dig ett eller två rum samt lärde dig att stryka, sy kläder eller något dylikt? Du vet att jag är rik, och mina penningar äro ju också dina. Du kunde då äfven hjälpa din fattiga mor.

Men hvad skulle folk säga, de veta ju alla att jag är fattig?

Ingen utom enfaldigt folk bryr sig om hvad menniskor säga. Du är väl så klok, att du kan sätta dig öfver dylikt, då du har mig; dessutom tiga alla, när vi blott bli gifta.

Ack ja, det är sant, när jag blott har Lundström, bryr jag mig icke om hela världen. Ekbergs Lina skall få se att Lundström icke drifver med mig, och hon skall afundas min lycka.

De hade kommit till en mindre plantering. Han drog henne ned på en soffa, och som en skrämmd fågel gömde hon sitt hufvud vid hans bröst och grät stilla. Ömt beskyddande slöt han henne närmare till sig, under det han lät handen smekande fara öfver hennes rika hår, som befriat sig från duken, hvilken glidit ner på axlarna. Då de sedan stego upp för att uppsöka Johanna Larson, en bekant till Lundström, tittade mänen nyfiket fram mellan träden och göt ett mystiskt skimmer öfver tvenne glada strålande anleten.

Våra andra två nattvandrare hade stannat på torget, sedan de gjort åtskilliga misslyckade upptäcktsresor; Petersson svor och väsnades öfver otur. Svensson deremot, som nyktrat till, gladde sig deröfver, ty nu var han herre öfver sig sjelf och skämtade öfver Petersson. Då han såg en allmän »hjelpmadam» skrida fram dragande efter sig något som liknade ett släp, hviskade han skrattande till kamraten: Se der ett passande sällskap åt en gift man! hvar efter han försvann.

Straxt utanför staden ligger en liten förtjusande villa, Solhem kallad, hvilken beboddes af en enka och hennes 22 åriga dotter Ellen. Mannen hade förr egt stora landt-egendomar, men dem hade enkan sålt och flyttat till den lilla villan för att få ro, samt mera kunna egna sig åt sin dotters uppfostran. Enkan, en stor vacker qvinna med regelbundna drag och krithvitt hår, var bortåt 50 år. Om icke ett sorgset drag hvilat kring hennes mun, skulle man knappast tagit henne för mer än 40 år, der hon lätt och behagligt vandrade och pysslade med blommorna.

Skynda er flickor hit upp på kullen, ropade hon, skall ni få se en ovanligt vacker solnedgång, den vackraste jag sett i sommar. Se, hur solen speglar sig i hafvet och vexlar form.

Ja, mamma, och hvilka färger sedan; om himmel och haf vore mera i blått, kunde man tro sig vara i la bella Italia.

Du har rätt, mitt barn, men kan man se en himmel mera skön och poetisk än denna blåhvita vattrade med den djupa svartblå bakgrunden, som lemnar fantasien tillfälle att skapa i det oändliga. Om man icke trodde, att det endast är Italien, som har en himmel värd att beundra, skulle man nog ge mera akt på vår nordiska, som i mitt tycke är minst lika vacker och mera stämningsfull. Men hvad ser du efter, Ellen?

Der kommer Alfred, svarade Ellen och skyndade den kommande till mötes.

Man säger att kärleken är blind, men jag tycker sna-

rare att den är allseende, sade fru Dahl till sin systerdotter Alette, som ännu stod qvar bredvid henne.

Hvad jag längtat efter dig Alfred, hviskade Ellen, sedan välkomstmekningarna voro öfver, under det hon ömt och lekande fattade hans arm.

Ån jag då, min älskling, som icke sett dig sedan i förgår! Det förekommer mig som en hel liten evighet!

Det tror jag nog, men du har varit bland dina vänner, och då går alltid tiden fortare. Berätta mig litet derom; var det trefligt?

Mycket, det varade till långt ut på natten.

Se, der ha vi min lilla kusin Alette. Du känner väl igen min fästman?

Mätte väl det, oaktadt Pihl blifvit stor och ståtlig sedan vi sist råkades. Tante ber säga, att hon om en stund väntar oss med théet.

Det var sant, Alfred, Alette och jag ha disputerat om en vigtig sak, och du måste nu afgöra hvilken af oss som har rätt. Dessutom vill jag be dig ge Alette högre tankar om männen, ty hon är i mitt tycke manshatare.

Du har missuppfattat mig, Ellen. Jag endast hatar människens laster, hvilket kommer sig deraf, att jag älskar dem sjelfva, ty icke sant, den man älskar vill man ha så god och ren som möjligt?

Jo, vackert, du gör i stället hvad du kan för att svärta ner dem. Men till saken! Alette påstår att nästan alla unga män nu för tiden lefva ett osedligt lif, och jag påstår att det icke kan vara sant.

Alfred blef blossande röd och visste icke hvad han skulle svara, ty något sådant hade han icke trott sig få höra af ett par unga flickor. Han ryste ofrivilligt och tänkte på föregående afton.

Det är en tvistig fråga, sade han, som jag knappast kan besvara; men nog tycker jag att Alette öfverdrifver, oaktadt jag måste erkänna, att männen i allmänhet icke lefva som de borde; men det skulle nog bli bättre, om dörren till familjerna stode mera öppna för unga män.

Deri kan du ha rätt, Alfred; men det skulle bli ännu bättre, om en viss sorts hus, som männen inrättat för sin bekvämlighet och som staten tolererar såsom nödvändiga, blefve stängda.

Alette, Alette! ropade Ellen, nästan bedjande, tänk om mamma hört oss.

Var lugn, Ellen, jag säger ingenting, som icke hvem som helst kan höra; det onda blir icke bättre därför att man sticker under stolen med det, och det ha vi tyvärr allt för länge gjort. Min far säger att männen icke bli bättre, så länge qvinnan tiger och tolererar allt. Vi böra därför öppet förklara krig mot osedligheten och det onda samt utstöta ur vår krets hvar och en, som icke, så vidt vi veta, för ett rent sedligt lif; den som icke det gör, gör sig saker till samma brott, som den som håller med tjuften.

Du är allt bra sträng, Alette, sade Alfred.

Visst icke, man kan icke vara sträng nog i dylika saker, ty det är af större vigt för menskligheten än man

tror. Under mina resor med min far har jag sett åtskilligt i de stora städerna, som jag ej kan tänka på utan att rysa. Du med dina besynnerliga idéer, Alette, bör icke gifta dig, sade Ellen.

Nej, åtminstone icke med en man, som endast tänker på ära, barn och penningar, utan med en, som lefver och sträfvar icke blott för de sina, utan för allas väl. Du tror kanske att icke sådana finnas, men jag känner åtminstone en, och när han kommer, säger jag som flickan, när farbrodern frågade, om hon ville ha honom: Ja, jag tackar.

Du gör mig verkligen nyfiken, Alette; jag längtar efter att få se ditt ideal eller original.

Du misstager dig, Alfred, han är intet original, utan fullkomligt lik andra människor, endast mindre konstlad i sina rörelser och i sitt sätt. Hvad det beträffar att se honom, hoppas jag att du nog skall få tillfälle dertill, men för ögonblicket vistas han i Schweitz. Det syns nästan som om jag hade högre tankar om männen, än till och med du sjelf, Alfred, ty jag är öfvertygad om, att här finnas många högtänkta och ädla män, hvilkas högsta sträfvan går ut på att höja och förbättra icke blott männen, utan äfven qvinnan, hvars mensklige egenskaper först på sista tiden blifvit upptäckta och en smula erkända. Mitt förakt drabbar uteslutande en viss sorts unga gloopar, som begynna att spela herrar vid 18 eller 20 års ålder och som äro utlevade vid 30, skuldbelastade och förderfvade till kropp och själ, så att de likna ruttna ägg. Våra läkare ha stor skuld i att det är som det är, ty

hvem har icke hört talas om de mest besynnerliga kurer? Men man må icke sätta allt för stor tro till deras ord, ty det kan gå med deras nuvarande ordinationer, liksom med konjaken: när de få se följderna bli de förskräckta och finna den nyttig endast i vissa fall. De ha tagit fel i andra saker äfven. Jag minnes specielt en läkare i staden X, som satte ett barn, som han ansåg lida af bröstsvaghet, i en «luftklocka» att andas varm luft. Det var en dyr kur för de stackars mindre bemedlade föräldrarne att låta köra barnet till och från läkaren, men hvad gör man icke för att rädda sitt barn? Det dog likväl, och det kunde förmodligen ingen doktor hjälpa, ty vid obduktionen fann man inga skadade lungor, utan i stället en böld i nacken. Ett misstag är ju förlåtligt, ty läkare äro äfven människor, hvilket vore önskligt, att de stundom erinrade sig.

Barn, ropade fru Dahl i dörren, théet kallnar.

De inträdde nu genom en öppen med blommor och slingerväxter öfvertäckt veranda i den rikt upplysta och i nordisk stil möblerade matsalen, der ett enkelt thébord stod dukadt. Konversationen gick ovanligt trögt, ty värdinnan hade tankarne helt och hållet upptagna af bröllopsarrangemanger. Alette, som märkte att den glada Ellen blifvit fundersam och förstämd, ångrade att hon talat rent ut i Ellens närvaro och sökte för sig sjelf ursäktas med, att hon var okunnig om att Ellen icke förr reflekterat öfver sådana saker. Hennes qvinliga öga hade straxt upptäckt, att Pihl icke var något dygdemönster, och dessutom var hon en af dem som mött Pihl och de öfriga herrarne,

då de föregående afton gingo ifrån tillställningen. Hon, den 25-åriga flickan, som med sin far talat och läst i alla viktiga frågor, hade straxt fattat situationen, ty hon kände seden och hon greps af harm och afsky öfver att det finnes män, som äro så låga, att de icke blott under förlofnings tiden, utan några dagar innan de ingå äktenskap med en ren och oskyldig flicka, gå och kasta sig i glädjeflickors armar. Hon ville emellertid ingenting säga åt Ellen; men hon hade föresatt sig att tillrättavisa Pihl i hans fästnös närvaro, samt låta honom förstå, hur stor aktning han och hans likar förtjente. Pihl kände sig tämligen generad i Alettes sällskap, ty han trodde att hon hört något om hans förbindelser här och der samt velat åt honom; han klagade därför snart öfver trötthet och tog godnatt. Han kände sig bittert stämd mot Alette, men inom sig kunde han icke neka att hon haft rätt. Så småningom, allt eftersom han funderade och vandrade hemåt, kände han sig allt vekare och vekare stämd. Hon har rätt, jag har lefvat som en dålig menniska; om Ellen visste det, skulle hon förakta i stället för att älska mig. O, om jag haft en mor eller en syster, som lik Alette förstätt att inge mig fasa och afsky för det låga, hur skulle icke allt varit annorlunda? Oroilig och söndersliten i sitt innersta vandrade han timma efter timma än föraktande sig sjelf, än tröstande sig med, att de flesta handlat som han, om de varit utsatta för samma frestelser som han. Då morgonen grydde, gick han hem, kastade sig uttröttad till kropp och själ på sin säng och inslumrade med den föresatsen att ingenting säga till Ellen,

men att hädanefter föra ett annat lif. Han hade icke förmått inse, att ängern, om den skall bära frukt, måste vara hel, samt att det går bättre och lättare att höja och förbättra sig, om man tar med på vägen sin hjertevän, som, då man är uttröttad och färdig att tappa modet, uppmuntrar och stöder.

Lundström gick hem munter i hågen; det hade gått lättare, än han vågat tro, att få Karin i fallan, och nu skulle hon icke mera undkomma.

Sedan han gått, satte Karin sig på en stol vid det lilla fönstret i det ena af Johannas rum, som hon öfverlätit åt Karin. Johanna satte en liten lampa på bordet, hvilken spred ett matt sken i den fuktiga, dystra kammaren. En mängd brokiga taflor, föreställande Kristus vid olika skeden i hans lif, några bibelspråk samt en del gamla kläder prydde väggarne och bildade tillsammans med de gamla möblerna och några dammiga småsaker, som voro uppställda på en byrå, ett egendomligt helt.

Se icke ledsen ut, mitt vackra barn, Jesu blod renar oss från alla synder. Lundström är en rar gosse, som man kan lita på. Jag känner honom, jag. Han bodde hos oss förr, när salig Jacob lefde. Jo, då hade jag det allt något bättre, men nu är jag lyckligare, mycket lyckligare, ty jag har sökt och funnit Jesus.

Du skall också komma till honom, mitt barn, men sof nu, det är sent.

Karin drog en suck af lättnad, då Johanna gått in och stängt dörren.

Tankarne lupo rundt i hennes arma hufvud, men utan resultat, alldeles som när ett hjul släpper sina kuggar; småningom återkom likväl reda i tankegången. Så satt hon timma efter timma: Än var det hoppet, än tviflet, som hade herraväldet, men slutligen segrade kärleken och tron öfver dem båda. Hennes beslut var fattadt. Hon ville lefva och dö för Lundström. Hon kände sig så utsägligt lycklig; ingen skulle numera gräla på henne eller ge henne örfilar och hvad skulle hon icke göra för sin stackars mor. Hon klädde under tiden af sig; nu ville hon sofva godt och länge, hon var fri, allt förekom henne så behagligt, till och med bilderna på väggarne tittade vänligt på henne.

Just som hon stod färdig att gå i sängen föllo hennes ögon på ett bibelspråk: «Den, som trogen är i det lilla, han är ock trogen i det som mera är.»

Hon spratt till: Hade hon varit trogen, som lemnat sin tjänst. Hon hade blifvit illa behandlad, men måne hon därför hade rätt att gå, när hon fäst sig för år? Borde hon icke följa sin husbondes exempel i tålmod och undergifvenhet? Hade hon icke lofvat sin mor på aftonen att återgå i sin tjänst? Lundström skulle kanske också tycka mera om henne: hon hade läst, att mannen tycker bäst om kvinnor, som icke låta eröfra sig allt för lätt.

Då hon vaknade, tittade solen redan in genom fönstret. Hon sprang upp, för med båda händerna genom sitt

tjocka yfviga hår, liksom för att öfvertyga sig om att allt stod rätt till, och klädde sig derefter hastigt.

Redan på benen? god morgon i Jesu namn, sade Johanna och stack in genom dörren sitt fyrkantiga ansigte.

Ja, jag vill genast återgå i min tjänst.

Hvad säger hon? Är hon galen, återgå till det ogudaktiga packet?

Ja, se på det der, sade Karin och pekade på det förut omtalade bibelspråket; dessutom drömde jag just som jag vaknade, att min mor stod framför mig och grät. Hon får icke gråta för min skull, hon har sorger nog ändå.

Karin tackade, tog farväl och gick med snabba steg till sitt husbondefolks bostad. Då hon lade handen på låset till köksdörren, klappade hennes hjerta häftigt, modet svek henne, hon var frestad att vända om; men kanske hade man sett henne. Det var för sent att vända om.

I köket stod barnpigan och äldsta dottern i huset, i spisen flammade en liflig eld och på den thronade en långhalsad kaffeflaska, som sjelfbelåtet pyste som en äkta nåd. Karin tyckte att det kändes riktigt hemtrefligt. Kan jag få tala med frun? frågade hon och rodnade upp till hårfästet.

Jag skall fråga, sade fröken och gick in. Då hon återkom, sade hon: Mamma vill hvarken se dig eller tala med dig, ty du var stursk i går. Du kunde gå, sade hon.

Är icke kamrern hemma? stammade Karin.

Nej, han är i banken; för öfrigt lönar det sig inte att tala med honom, tillade fröken.

Karin stod ett ögonblick förkrossad, blodet strömmade mot hufvudet, tårarne glänste i ögonen, men hon beherskade sig och sade hänskrattande: Kanske han heller icke bryr sig om, i fall det hädanefter blir hans öron, som få hålla till? Hon slog knicks på nacken och smälde dörren i efter sig.

Då hon gått en stund och grubblat öfver hvart hon nu skulle taga vägen, hörde hon sitt namn nämnas. Hon såg upp och till hennes glädje var det Lundström.

Hvad, du här min «pulla»? Och jag, som tänkt att komma och öfverraska dig med glada nyheter!

Ja, jag har varit och ställt om mina saker, svarade hon, denna gången utan att rodna.

Bravo! min flicka, så skall det vara, och jag har heller icke varit överksam, ty jag har hyrt åt dig de allra som näpnaste rum, i närheten af staden, hos en enka. Stiligt skall det vara. Du skall må som perla i guld.

Tack, tack min älskling, hviskade Karin hänryckt och gaf sin följeslagare en öm blick, som kom hans blod att pulsera hastigare än vanligt.

* * *

På Solhem hade sedan flera dagar rådt en ofantlig brådskas både inom och utom hus. Man polerade, skurade, sopade, planterade, gräfde, krattade gångar och putsade i alla vinklar och vrår. Allt var nu klart och stod i högtidsstämning, äfven tjenarne, som lade händerna i kors och

väntade på gästerna. En vagn körde fram och lemnade djupa spår efter sig i de fint sandade gångarne; flera följde efter, och snart voro de festligt prydda rummen fulla af högtidsstämda, elegant klädda gäster. Stämningen förbättrades icke efter prestens ankomst, oakadt värdinnan och trakteringen gjorde allt för att lifva samtalen.

Bruden inträdde klädd i en enkel vit tarlatansklädning, åtföljd af sin onkel.

Ett sorl af beundran gick genom salen; endast en och annan fru hviskade till sin granne, att bruden allt kunnat hafva råd att bära en dyrbarare klädning.

Vigselceremonierna försiggingo. Man gratulerade de nygifta, förfriskningar kringbjödos och efter ett par timmars samspråk tog man afsked. Bröllopskläderna utbyttes mot en enkel resdrägt, och snart voro Pihl och hans unga fru på ångbåten för att anträda en bröllopsresa till Paris. Nästan alla bröllopsgästerna samlades vid hamnen, många försedda med blommor. Afskedsord, kyssar, omfamningar och handtryckningar vexplades. Ångbåtsklockan ljöd för andra gången, fru Dahl tryckte ännu en gång sin dotter till sitt häftigt klappande hjerta och hviskade: «Gud välsigne dig och blifve din ledstjerna, mitt barn.» Ellen slet sig under tårar lös ur modrens famn och skyndade på båten. Afskedet var svårt, men hon följde sitt hjertas utkorade, och framför henne låg framtiden solbelyst och lockande.

Båten lade ut; man hviskade, skrattade och viftade med näsdukar och hattar ända tills båten försvann i fjerran som en mörk punkt.

Fru Dahl stod ännu kvar, sedan de andre gått, och spejade med sin tårdränkta blick efter den, som var hennes käraste på jorden. Öfverväldigad af smärta kastade hon sig i sin vagn och for hem tillsammans med systerdottern, som lofvat Ellen att tills vidare stanna hos hennes mor.

Käraste tant lilla, hvarför så bedröfvad? sade denna, sedan de en stund sutit tysta vid hvarandras sida, och lade smekande sin arm om fru Dahls hals. Ellen har ju själf valt.

Det har du rätt uti, men jag känner en sådan förskräcklig ångest för att någon olycka skall träffa Ellen, att jag icke själf kan fatta den. Jag har sökt resonnera bort det på alla sätt, men förgäfves; en moders instinkt är stark. Ibland tror jag, att det är egoism som plågar mig, ty det är påkostande att mista sin skatt, isynnerhet när någon, som vi icke tycka riktigt om, kommer och röfvar bort den. Men Ellen älskar honom, och det bör ju vara garanti nog äfven för mig. Gud styr nog allt till det bästa; om jag blott vore stark nog att lemna allt i hans hand, tillade hon.

* * *

Vi inträda i en stor elegant sal: Golfvet är mattbelagdt, fönstren försedda med rödbruna damastgardiner och dörrarne med draperier; kring väggarne stå bekväma soffor öfverdragna med samma sorts tyg, förgyllda speglar nå från golf till tak, och oljetaflor af okända mästare göra den

moderna utstyrelsen fullständig. Midt på golfvet står ett långt bord försedt med svarta och röda rutor, vid hvilket endast ett halft dussin herrar slagit sig ned, ty det är ännu tidigt på aftonen. En djup tystnad råder i salen; det ser ut, som om spelet gälde ens eviga väl eller ve; då och då tränger en grof svordom, ett rått skratt in ifrån angränsande restaurationsrum. De flesta se grubblande ut och betrakta med giriga blickar guldhögen, som ligger framför croupiären. Denne, en medelålders man med ett gulblekt, af nattvak tårdt ansigte, ser ut som en grinande satyr, der han sitter i den starka gasbelysningen. Doktor Lustig, en stor korpulent man med 60 år på nacken, med en panna utan slut samt små plirande ögon och en näsa som tittar i vädret, tummar oafåtligt på sin tjocka guldkedja, som ringlar sig öfver hans klotrunda mage; under det han spelar allt ifrigare och ifrigare.

En betjent inträder, närmar sig något skygt doktors stol och hviskar: Här är en qvinna, som nödvändigt vill tala med herr doktorn; hon säger att hennes man blifvit öfverkörd på jernvägen och dör, om han icke får hjälp.

Låt kärringen gå för fan i våld! Säg att jag icke har tid nu, men skall komma i morgon! Han fortsätter spelet.

En piga kommer inrusande barhufvud och med uppkafade ärmor samt med andan i halsen: Om patronen vill komma hem genast, frun håller på att dö.

Hvad säger du, det är väl icke så farligt? Har hon fått barn?

Nej, icke ännu, säger pigan förlägen.

Ha, ha, ha! skrattade alla, ingen annan sjuka: Gratulerar. Ju flera man, ju bättre lycka!

Ja, om lyckan bestode i att ha många barn, sade Petersson med en suck, så borde jag snart vara den lyckligaste under solen.

Kommer patronen? sade pigan ängsligt.

Gå du, jag kommer så fort jag spelat ut.

Följ med, kära bror Lustig, kanske du behöfs!

Tack skall du ha, jag vill helst slippa att vara med vid dylika förrättningar; men behöfver du mig, så skicka bud.

I Peterssonska huset råder stor förvirring; frun svärfvar mellan lif och död, man har nödgats icke blott hemta dr Lustig, utan ännu en läkare. Petersson sitter i barnkammaren med båda armbågarne stödda mot ett bord samt med hufvudet lutadt emellan händerna. Han har insomnat. Dr Lustig inträder, lägger sin hand på Peterssons axel och säger: Se så, min kära bror, se nu icke så gudsnådlig ut, allt har gått bra; gossen är visserligen död, men den saken kan hjälpas med tiden. Men se på den krabaten Karl, med hvilken begärlighet han kysser sin lilla syster, det var mig en lustig kurre att vara försigkommen.

Sture, en något äldre gosse, hoppade i detsamma, just som gamla Hanna böjde sig ned för att taga upp något, som barnen kastat på golfvet, upp på ryggen på henne. Då hon rätade på sig hade hon ett ben vid hvar sida om halsen på sig; pojken skrek och hojtade: Framåt din gamla märr, annars luggar jag dig i manen!

Jag tror ungarne äro galna i afton, sade Hanna och sökte komma ifrån sitt halsomhäng. Doktorn skrattade så magen hoppade; Petersson instämde.

Tycker doktorn inte också att det är för galet, att sådana här små ungar få dricka vin, öl och dylikt så att de bli pirum? Frun säger att det är nyttigt, men det tviflar jag på, ty de bli som galna kattor.

Det förstår du dig inte på, min pia lilla, det är jag som ordinerat det och resultatet tillfredsställer mig.

Men jag skall säga doktorn, återtog Hanna förargad, att jag har tjenat hos en doktor i 20 år innan jag kom hit, och hans barn fingo aldrig förtära hvarken vin eller öl, ty han sade att det endast upphettade blodet. De voro också mycket friskare och snällare än dessa här.

Den, hon är god!

Bry dig icke om hvad hon säger, kom in till mig och drick ett glas; du förstår, hon börjar att bli gammal här i huset.

I Solhem herskar en högtidlig tystnad. Tjenarinnorna smyga på tå ikring och utföra sina sysslor; dörrarna öppnas endast på glänt, alla order utdelas hviskande. Fru Dahl sitter sorgsen i sin af en nattlampa svagt upplysta sängkammare och betraktar oroligt en ung qvinna, som ligger i sängen.

Den sjuka vaknar och ser sig oroligt omkring.

Alfred, hvar är jag?

Kära barn, blif icke rädd, du är i ditt eget hem hos mig. Se dig omkring, allt är som förr.

Hemma, snyftade den sjuka och lade sina armar om moderns hals. Nu minnes jag, att jag kom hem i dag. Hvad det käns godt redan. Det är, som om jag aldrig varit borta. Men hvar är Alfred?

Han soffer, mitt barn.

Om du visste, hur lycklig jag varit och hur snäll och öm han varit mot mig under min sjukdom, alldeles som du, när jag var hemma.

Ansträng dig icke med att tala, mitt barn!

Det anstränger mig icke, tvärtom, det är ett behof för mig att tala. Morfinpulfret stärkte mig betydligt. Jag tycker, jag skulle kunna stiga upp, ty jag känner mig stark och glad, samt modig som ett lejon. Det förekommer mig, som om jag skulle kunna utföra någonting stort. De allra djerfvaste idéer korsa sig i min hjerna, stora planer uppgöras och förkastas, vet du, jag till och med författar de allra vackraste qväden. Hvad det är härligt att kunna utföra hvad man vill och att sedan nästan omedvetet med en obeskriflig, ljuf känsla liksom lyftas på lätta vingar in i sömnens tysta, fridfulla land.

Kära barn, du öfveranstränger dig, och det får du icke! Du vet, att du då i morgon bittida är alldeles är uttröttad och känner dig svagare än förut.

Ack mamma, en sådan stund som denna, då själen är fullkomligt herre öfver kroppen, kan icke köpas för dyrt. Se så, kära lilla mamma, se nu icke så bedröfvad och

uppskrämd ut! Kom, skall jag kyssa dig. Jag är fullkomligt redig.

Det tviflar jag icke på, ty du talar ju förståndigt, men du är dig icke lik.

Det tror jag, men jag är ju gift nu och vet mycket som jag icke förr anade. Du kan icke tro hvad man tänker mycket när man är sjuk; man frågar alltid hvarför, liksom barnen, och forskar i allt. Vet du, jag tror icke att det är klokt att hålla unga flickor i okunnighet om allting. Vore det icke bättre att upplysa dem om den värld, de äro bestämda att lefva uti och hvad man fordrar af dem, äfven om en eller annan illusion dervid skulle komma att ramla. Man skrattar ju annars åt dem, som göra sig illusioner och tycker bäst om dem, som hålla sig till verkligheten: hvarför skall qvinnan utgöra ett undantag? De flesta qvinnorna komma ju att egna sig åt barnuppföstran och dertill behöfs nog förstånd och insigt. Tycker du icke att det är besynnerligt att alla anse sig skickliga att uppföstra barn, utan att de ha minsta kännedom om vare sig barnets kropp eller själ. För hästar, hundar och oxar har man uppföstringsmetoder, och skall någon bli skräddare eller skomakare, får han gå i lära flera år, innan han vågar att skära till en rock eller ett par stöflar, men barnasjälar formar man på rak arm.

Det har du rätt uti, men det har jag aldrig kommit att tänka på. Hur har du kommit på en sådan idé?

I pensionen, der vi bodde i Paris, voro också flera familjer inackorderade, bland dem en ryska med två barn,

samt en engelsk familj med flera. När jag såg hur bortskämda och fordrande barnen voro, samt hur föräldrarne gjorde allt för att bortklema och förvekliga dem, kom jag att reflektera öfver saken. En svensk gymnastiklärarinna, som jag tyckte mycket om, gick så långt att hon sade att straffet återföll icke blott på föräldrarne, utan också på samhället.

Men, säg mig, hvarför skref du icke att du var så sjuk?

För att icke göra dig ledsen! Jag trodde äfven att det skulle gå öfver.

Hur begynte sjukdomen?

Knapt hade vi varit i Paris en månad, förrän jag begynte känna mig trött och nedstämd med ty åtföljande hufvudvärk och feber. Till en början trodde vi att det var öfveranstängning, hvarför vi icke egnade någon uppmärksamhet derät; men mitt onda tilltog. Ansigtet blef grått och affallet; dessutom kände jag plåga och sveda i munnen, utslag o. s. v. Alfred hemtade då en läkare. Denne gaf sjukdomen ett namn, som jag icke hört förr, men sade att den var ganska vanlig, synnerligast bland männen, och att den snart skulle gå öfver. Det inträffade också, ty efter 3 veckors tid kände jag mig nästan bra, men en afton då vi gingo ut från teater Folies Bergères, möttes vi vid utgången af en mängd utstyrda qvinnor, som strömmade in; deras fräcka utseende frapperade mig, och en aning sade mig till hvilken klass de hörde. Darrande af rörelse öfver dessa arma varelsers öde slöt jag mig än

fastare till Alfred, under det vi vandrade genom Paris långa upplysta gator. Han sade, att det var kallt och bläsigt och svepte min tunna kappa om mig, men jag kände det icke, ty hela mitt inre var i uppror. Jag sof icke förrän fram mot morgonen. Om och om igen frågade jag mig, hvarför så många människor kommit till världen, för att lefva i en sådan förnedring. Alfred sökte öfvertyga mig att det var naturligt, men jag ville icke tro det.

Då jag påföljande dag vaknade bort mot middagen, kände jag mig tung i hufvudet och hade dessutom en olidlig hosta, men icke förty begäfvö vi oss, som vanligt, ut på ströftåg. Hostan tilltog, hvarför jag en dag lät undersöka mitt bröst. Läkaren skakade på hufvudet och sade, att jag skulle vara försigtig. Hvad han sagt till Alfred, vet jag icke, men inom några dagar voro vi på väg mot Clarens.

Nu får du icke tala mera i natt, mitt älskade barn, det upprör dig för mycket.

Du har rätt, jag är trött! Gif mig mitt andra pulfver!

Har du det bra nu, sade fru Dahl, böjde sig ned och kysste den sjuka; sedan hon jemkat kuddarna och stoppat väl om henne, återtog hon sin plats vid sängen.

Tack, hviskade den sjuka och tog moderns hand, som hon behöll i sin.

Påföljande natt satt åter fru Dahl vid sin dotters sjukbädd; både Alette och Pihl hade protesterat deremot, men förgäfves.

Är det du, mamma, har du någon mat till mig? Jag är så hungrig.

Ja, det tror jag; här har jag hvarjehanda, som jag tänkte du skulle tycka om, samt dessutom en kyckling till värmes i ugnen.

Får jag det då snart?

Skall du icke ha vin?

Nej, det har jag fått nog af, ge mig litet öl.

Hvad det smakar godt med svensk mat, synnerligast när du sitter så förnöjd och ser på hur jag äter.

Du har varit mycket dålig i dag, mitt barn!

Har jag? Nu känner jag mig kry igen och skall berättas om Schweitz.

Resan hade tröttat mig mycket. Den första veckan låg jag till sängs och hade feber. Derefter blef jag bättre och kunde vandra litet ikring, stödd på Alfreds arm, vid Genève sjöns strand. Det är en förtjusande trakt, full af poesi och landtligt behag. Jag önskade ofta att du varit der, synnerligast någon afton, då solen spred sitt guldskimmer öfver berg och sjö och gjorde nejden än mera förtrollande skön. Bergen hade något trolskt och lockande för mig, de syntes mig så nära och så lätta att bestiga, och likväl hade jag icke kraft nog att komma dit upp och med min fot beröra deras snötindrande toppar, som fångslade ögat och gäfvö fantasien fritt lopp.

I tysthet fälde jag många bittra tårar, mången tviflets tanke om den högstes rättvisa smög sig in i min själ och marterade mig natt och dag. Jag led förfärligt och kunde

icke komma mig för att läsa hvarken det ena eller andra. Jag endast grubblade och fördjupade mig i mitt eget jag. Alfred förstod mig icke, ty han är en af dessa glada naturer, som endast lätt vidrör lifvets blomma; taggen, om jag så får säga, låter han sitta kvar för andra, som vilja gå djupare. Föröfrigt trodde han att jag var svårmodig i följd af min sjukdom; den var likväl föga plågsam oakadt jag hostade mycket och var ytterligt matt.

Arma barn, hvad måste du icke ha lidit!

En dag då jag kände mig helt och hållet tillintetgjord, föllo mina ögon på en bok, som du gifvit mig vid afresan, «Thomas a Kempis». Jag slog upp och läste om tålmodig och försakelse. Hans enkla ord, fulla af tro och kärlek, gingo mig djupt till hjertat och ingjöto nytt hopp i min själ. Det svalkade och friskade upp som ett mildt majregn. Jag läste dagligen så väl den som andra böcker och fördjupade mig mer och mer i oändliga ting. Det gaf mitt lif en ny vändning. Jag blef nöjd och förtröstansfull, jag såg lifvet från en högre sida än egoismens. Alfred ville att vi skulle tillbringa vintern vid Medelhafvet; men jag längtade obeskrifligt till dig och hemmet, hvadan läkaren förklarade att det var bäst att låta mig få min vilja fram. Jag ville för ingen del dö i ett främmande land.

Tala icke om att dö, du skall lefva för oss alla, som älska dig så högt.

Ellen skakade på hufvudet och dolde ansigtet i kud-darne. Fru Dahl böjde sig ned öfver den sjuka och kunde ej tillbakahålla sina tårar.

Den sjuka hade slumrat i flera timmar. Men ingen blund hade kommit i hennes bekymrade moders trötta ögon, då dagen började gry. Ljudlöst inträdde då Alette i rummet, klädd i en enkel morgonklädning, hvori hennes yppiga former fullt framträdde. Nu kan tant behöfva hvila, hviskade hon.

Hvarför har du gått upp så tidigt? Jag hade ju sagt, att jag ville vaka i natt.

Ja, men nu får du icke vaka längre, ty nu är det min tur, se i spegeln hur röda och små ögonen äro, och säg så, om det är skäl att anstränga dem mera.

Det är väl icke värdt att spjerna emot, ty ungdomen skall alltid ha sin vilja fram. Godnatt, lilla despot! Godnatt äfven du, min glädjes glädje, tillade hon och lutade sig ned öfver den sofvande; döden jagar efter dig, men en högre makt skall rädda dig undan dess hvassa klor.

Qvinnan förlorar aldrig hoppet, har en af våra store diktare sagt; om tråden slites af, knyter hon den åter tillsammans, så länge der finnes något kvar. Det slår åtminstone in på tant, sade Alette för sig sjelf.

Hon ser icke, att döden redan tryckt sin omisskänliga stämpel på hennes älsklings milda sköna ansigte. När jag blickar in i dessa stora underbart glimmande ögon, förekommer det mig, som hade de hemtat sin glans från en annan verld och som de för mig berättade från okända rymder gudomliga ting. Denna hvita fina genomskinliga hy sedan, hur olik andra sjukas är den icke; mig förekommer hon idealiserad och förklarad. Läkaren sade ju

ock, att den här sortens lungsot grep omkring sig hastigt som elden och skonade intet lif. O, om jag hade mod att säga henne det, men nej, hon får tids nog visshet.

Dagar och veckor förflöto utan någon märkbar förändring i Ellens tillstånd; än var hon glad och liflig, då hostan lemnade henne ro, och skämtade öfver människornas fel och brister, än allvarlig och grubblande, då hon fann allt i denna världen lågt och uselt samt föga värdt att lefva för. Stundom slutade hon då med att halft hånande säga: Jag kommer ju också snart att lemna den.

Det var en kall novembermorgon. Träden dignade under väldiga snömassor. Solen hoppade muntert kring från gren till gren och kom gamla träd att tro, än att de voro lysande diamantslott eller kristallpalats eller dylikt, men när de stodo och lyste och yfdes som bäst, skakade han dem en smula och då kände de att de voro nakna, eller kilade han till deras granne och då fröso de till is. Ellen hade låtit rulla upp gardinen och bära sig bort i en chaiselongue vid fönstret för att betrakta det vackra vinterlandskapet, som hon aldrig kunnat få nog beundra. Bredvid henne stod Alette, likaledes fördjupad i naturbetraktelser. Husets öfriga invånare sofvo ännu.

Vet du, Alette, en sådan dag, som det ser ut att bli i dag, skulle jag vilja ha för min hädanfärd, men i dag känner jag mig likväl ovanligt bra, fastän jag nu mera alltid längtar bort.

Hvad du är lycklig, Ellen, som är så troende.

Ja, Gud gifve du vore det också! Den tid kommer likväl, då äfven du blir det, om än icke på samma sätt, ty vägarne äro många, målet ett. Äfven jag har sökt och tviflat, men utan sökandet ingen sanning. Nu har jag frid!

Ellen, Ellen! Store Gud, hon dör! Alette ropade på fru Dahl och Pihl; de kommo in halfklädda. Båda stirrade stillatigande på Ellen, som såg ut, som om hon låg försänkt i en ljuf slummer. Pihl grät och snyftade som ett barn och betäckte sin hustrus ansigte och händer med kyssar.

Död, — mitt enda, älskade barn, — och utan att säga ett ord! utbrast fru Dahl och vred förtviflad sina händer. Bort usling, det är du, som förgiftat henne! Jag vet det nog, det är du som genom ditt smutsiga lefverne varit orsak till hennes död. Kan du försvara det för honom der ofvan och för henne, som älskade dig och trodde dig ren liksom hon sjelf? Må hennes skugga icke lemna dig någon ro!

Alette, som grätande sjunkit ned på en stol, reste sig hastigt och sade: Älskade tant, i din stora smärta glömmet du dig. Här är icke platsen: hon har frid, unna honom detsamma. Hans sorg är icke den minsta. Han har felat, men hvem vet hur mycket af skulden som bör räknas på hans föräldrars lott.

Du har rätt, Alette, förlåt mig Pihl, jag vet icke hvad jag gör, snyftade fru Dahl.

Karin hade i två år haft sin egen lilla våning jemte mycket annat, som bidrager att göra lifvet angenämt och behagligt. Att börja med lefde hon också i ett ständigt förtjusningsrus: det kändes så skönt att vara sin egen och att få tillfredsställa alla sina små nycker; men kärleken, till och med den äkta, blir i längden enformig, om den icke åtföljes af ett verksamt och nyttigt arbete. Tiden blef lång för Karin, ty att lära sig något tyckte hon icke behövas. Lundström var ju rik och kunde godt föda henne; dessutom hade han många gånger sagt, att qvinnans bestämmelse var att behaga mannen och att göra hemmet och lifvet angenämt för honom. Hon skulle vara glad, barnslig och äkta qvinlig, ty förståndiga qvinnor vore odrägliga, det hade Lundström ofta sagt. Karin använde största delen af dagarne för sin toilett, dessutom virkade hon, läste en och annan roman, promenerade och helsade på några af sina bekanta, men de voro få, som ville kännas vid henne, sedan hon blifvit en fin dam. Lundström blef allt mer och mer upptagen och visade sig slutligen endast om aftnarne, ty han ville icke, att någon tillsvidare skulle känna till deras förhållande. Han hade dessutom avancerat från kamrer till verkställande direktör i banken, och det var ett göra som kräfde sin man, nemligen att tillse att just de rätta, det vill säga styrelsens vänner och gynnare, i främsta rummet finge penningar för sina behof.

Karin satt ensam i sin tysta kammare. Hon tryckte gång på gång sitt lilla sjuka, endast några månader gamla barn till sitt bröst, under det hon gaf sina tårar fritt lopp.

Flickan hade upphört att andas, men ännu höll Karin henne sluten i sina armar och stirrade oafvändt på henne, liksom om hon trott att den lilla åter skulle komma till medvetande. Slutligen lade hon henne på sängen och vandrade fram och åter på golvet, under det hon nervöst kramade sin tårdränkta näsduk. Då och då stannade hon framför den döda och tog henne smekande i sin famn. Sof i ro, du blir förskonad från min lott! Slipper att bli bedragen, som jag!

Men jag gör orätt, som anklagar honom; han kommer nog åter till sin vän. Han har ju sagt att han icke kan lefva utan mig, och jag tror honom, ty öm och god har han alltid varit mot mig. Men hvarför skulle Anna komma just i dag på mitt barns dödsdag och säga att hon hört, att Lundström skulle gifta sig med en rik och fin flicka?

O, min älskade lilla Agda, om jag blott fått behålla dig, skulle lifvet kanske känts mindre tungt. Hur ensam och öfvergifven är jag icke nu! Min mor, min arma mor, hur kunde jag ringakta dina varningar! Gud gifve jag alltid blifvit en trogen och aktad tjenarinna, men frestelsen var för stor.

Hon föll på knä vid sitt döda barns bädd, gaf sina tårar fritt lopp och bad länge och ifrigt. När hon slutligen reste sig, sade hon med lugn stämma: Du, Herre, är den rätte domaren och de öfvergifnas tröst.

* * *

*

Lundström var redan en af stadens förnämsta män; han var rik, hade många ansedda slägtingar, kände invånarnes förmögenhetsvilkor, hvilket anses nödvändigt för en bankman, och egde dessutom oinskränkt förtroende, snart sagdt af alla, för sin ärlighet och fromhet. Hvarje söndag vandrade han till kyrkan med en stor psalmbok under armen och såg då sjelf sträng och allvarlig ut som en gammal postilla. En och annan ogift mö glunkade om någon kärleksaffär, som Lundström skulle haft, men fruarne togo alla med en mun försvar för honom och påstodo att det endast var simpelt förtal eller afundsjuke. Herrarne, de som hade något att säga, bugade sig för den uppåtgående stjernan, och äfven om de mera klarsynte någon gång tyckte att Lundströms medel inte alltid voro så rena, tego de dock visliga, menande att det icke lönade sig att gå mot strömmen, så framt man ville sitt eget bästa — och hvem ville icke det? Då direktören en vacker dag gifte sig med en af ortens rikaste flickor, steg anseendet till sin höjdpunkt. Slägtens förtjusning och framtidshopp kände inga gränser: den skulle sluta en fast mur kring sitt mäktiga öfverhufvud, som folket kring sin kung, samt utgöra ett mäktigt och starkt parti, som förstod att göra sin vilja gällande. De märkvärdiga småttingarne sedan, som komma skulle, hur skulle icke de ytterligare genom rikedom och makt höja slägtens anseende.

Hvad Lundström sjelf tänkte, visste ingen, ty han var ingen idealist, som lät fantasien löpa af med sig, utan en man, som förstod sin tid och beräknade allt. Han var därför

icke tråkig, tvärtom mycket sympatetisk och behaglig, oaktadt sin rangliga figur. Då han ville vinna någon, behöfde han endast slå upp sina stora mörka tilltalande ögon och låta sin melodiskt smekande stämma bryta fram och uttala några halft obegripliga meningar, hvilka likt orakel-svaren kunde tydas på mera än ett sätt, och han var säker att lyckas, ty de flesta människorna ha den svagheten att de sätta det högst, som de icke fullt fatta eller begripa.

God morgon, fru Dahl! Hur står det till? Redan uppe och arbetar i trädgården, det kan man kalla att taga tiden i akt.

Ack, hr Svensson, mot sorg och bekymmer fins väl intet bättre botemedel än arbete i Guds fria natur.

Det har varit en svår tid för fru Dahl?

Ja, ni vet, att Alette, min systerdotter, och hennes far varit hos mig sedan jag mistade Ellen. De goda människorna ville icke lemna mig ensam i min sorg. Men så kom den svåra jobbsposten att Alettes fästman, med hvilken hon snart skulle ingått äktenskap, under sin vistelse i Schweitz störtat ned från ett berg och omkommit jemte en annan vetenskapsman.

Ja, jag har hört det.

Alette, det arma barnet, sörjde i början, så att jag fruktade för hennes förstånd, men nu har hon Gudi lof

blifvit lugnare och egnar sig åt en rastlös verksamhet, samt åt att trösta sin gamle fader, som jag fruktar aldrig kommer sig efter det här slaget, ty han älskade professor Lorén som en son. Det var också, må hr Svensson tro, en man som få. Han sörjdes också af många både här och i utlandet. Stackars Alette! Det gör mig så ondt om henne, ty jag ser hur hon lider och hur hennes kind bleknar, allt under det hon sträfvar att för andra glömma sig sjelf.

Det är en svår strid, fru Dahl, men känner jag fröken Alette rätt, skall hon gå segrande ur den och aldrig hänge sig åt ett overksamt känslolif, utan i utöfvandet af sin pligt söka glömma det förflutna. Ja, man må säga om vår tids uppfostran och qvinnobildning hvad man vill, men jag säger att sådana qvinnor som fröken Alette äro en heder för sitt kön, och jag önskar att vi hade många sådana ädla bildade qvinnor.

Fru Dahl hade lemnat rabatten, som hon höll på att kratta och göra i ordning, då Svensson kom. Under samtalet hade de hunnit fram till boningshusets trappa, och fru Dahl bad nu sin gäst stiga in.

Åh nej, jag ber, låt oss promenera här, eller om fru Dahl behagar, slå oss ned i en berså. Det är så uppriskande för en stadsbo att få inandas den rena, af blomdoft uppfyllda morgonluften och att låta sitt öra smekas af foglarnas sång. Hvad här är förtjusande, hvilka präktiga blad- och blomstergrupper: man skulle kunna föreställa sig att man vore i södern.

Ja, inte sant, man kan icke klaga. Vill man använda någon möda, kan man också skörda lön äfven i vårt nordliga klimat. Nu dricker ni en kopp kaffe hos mig, hr Svensson?

Tackar ödmjukast, mycket gerna, helst som jag har något att tala med fru Dahl om, hvilket ligger mig mycket om hjertat.

Låt höra, kan jag vara till någon tjenst, så gerna.

I förgår afton, då jag tämligen sent gick ute vid sjöstranden och promenerade, såg jag en qvinna insvept i en sjal hastigt skynda förbi mig. Kommen ett stycke utåt, såg hon sig flera gånger om åt alla sidor, hvilket väckte min uppmärksamhet, hvadan jag beslöt att följa henne på afstånd. Hon gick alltjemt mycket hastigt och utan att vidare se sig om till den s. k. Nabben, hvarest hon tog af och styrde rakt ut mot Svarta gapet. Der kastade hon af sig sjalen, knäppte ihop händerna, lyfte ögonen mot höjden och störtade derefter i djupet. Jag var för långt ifrån för att kunna hindra henne i hennes uppsåt, men jag kastade mig, så fort jag hann, i vattnet och lyckades slutligen att få henne upp.

Gud vare tack och lof att ni lyckades!

Hon spjernade emot och ville till och med sedan jag fått henne i land åter kasta sig ut. Hon rasade som en vansinnig, därför att jag icke låtit henne dö i fred, i stället för att rädda henne åt ett vanhederligt lif, det enda, som stod henne till buds, om hon icke ville dö af svält. Jag lyckades slutligen få henne till besinning, och då jag ändt-

ligen erinrade mig hvar jag sett henne och nämde hennes namn, sade hon: Ni känner mig och vill ändå rädda mig. Ah, nu minnes jag, det är hr Svensson, som alltid varit så snäll mot min mor. Jag ville nu följa henne till hemmet, men deremot protesterade hon och sade att hon icke vågade visa sig för sin far, men att hon hade ett litet rum i staden. Dit lät jag en åkare, som händelsevis kom förbi, skjutsa henne, ty att gå hade sig icke så lätt i det tillstånd, hvori vi båda befunno oss.

I går besökte jag henne och erfor då, att hon befann sig i den största nöd, utblottad på allt. Hon berättade då under djup rörelse, att hon älskat, att hon fallit ett offer för sin kärlek och att hennes barn dött. Hon led nu af en svår underlifsåkomma, hvadan hon icke kunde tåla hårdt arbete. Hon hade lifnärt sig med sömnad, men som hon icke var skicklig, hade hon haft dålig förtjenst.

Men mannen, hvar fins han?

Han hade erbjudit henne penningar, men dem försmådde hon, sedan hon märkt att han icke älskade henne mer; hon gick till och med så långt i naivitet, att hon icke ville nämna hans namn. Så länge qvinnan är så okunnig, att hon anser det för sin pligt icke blott att lida och ensam bära sina medmenniskors förakt, utan också att förtiga mannens namn för att skona honom, må man icke undra på att männen ofta, oaktadt de ej anses ombytliga, kasta bort en gammal för en ny, när deras lust eller fördel så kräfver, alldeles som man gör med en vissnad blomma sedan man njutit af hennes finaste doft. Man kan bli ur-

sinnig, när man tänker på människors nedrigheter. Nu kommer det bästa: Mannen i fråga är den skenhelige Lundström, som hela staden förgudar som ett helgon, oakadt männen åtminstone nog veta hvad han går för. Men sådana äro de. Nu ville jag fråga, om icke fru Dahl kunde göra något för den stackars Karin. Tages hon icke om hand af någon ömhjertad människa, går hon under, isynnerhet som hon, liksom alla med dålig mage, ser allt i svart. Sköna Anna, som ju alla känna, är nästan den enda, som bryr sig om henne, men hon är i det fallet lik sina olyckskamrater, att hon gör allt för att få Karin med sig i förderfvet.

Jag lofvar att redan i dag låta Alette hemta henne hit. Hon kan hjälpa mig litet med trädgården och dylikt, tills jag kan skaffa henne en god plats.

Ert goda hjerta förnekar sig aldrig.

Hvad jag kan göra, är ju ett intet mot hvad ni redan gjort, svarade fru Dahl. Men nu stiga vi in: frukostbordet är nog redan i ordning.

* * *

Fru Dahl sitter på verandan i en bekväm hvilstol och betraktar solen, som leker på den blanka hafsytan. Vid hennes fötter ligger en stor hund och sträcker af värmen tungan långt ut om munnen, under det han vänligt viftar med svansen; flugorna surra och dansa förälskade omkring salen, och bien flyga samlande från blomman till blomman. En jungfru kommer med eftermiddagskaffet.

Hvarför har du tre par koppar? Du vet ju, att min svåger gått ut.

Jo, se hanen har galit flera gånger på kökstrappan och det betyder främmande; därför så tänkte jag att det var bäst att taga ett par för mycket, så slapp jag att gå efter sedan. Se der kommer hr Pihl i trädgården, jag kunde väl tro att det skulle slå in.

Alette inträdde med en tidning i handen. Jag hade tänkt läsa tidningen för tant, men nu är det väl bäst att vänta och först tala med Alfred, yttrade hon och lade bort tidningen.

Sedan det lilla sällskapet druckit kaffe och språkat en stund, sade fru Dahl: Nu måste jag lemna er en stund, ty jag har litet att göra i köket.

Ändtligen kan jag få tala med dig, Alette. Jag har länge sökt tillfälle dertill, men du undviker mig ständigt, som vore du rädd för mig. Nu måste jag likväl ha visshet! Det har icke kunnat undgå ditt skarpa öga att jag älskar dig. Säg, vågar jag hoppas?

Nej, Alfred, för Guds skull; håller du af mig, så upphör att tala i den tonen!

Håller af dig, jag älskar, jag tillber dig. Endast du med din själsstorhet skulle kunna göra mig till en god och ädel människa.

Tro mig, Alfred, den, som en gång älskat af hela sin själ, gör det icke om; att offra mig, dertill är jag icke nog storsint, skulle heller icke vilja, ty det vore att göra oss båda olyckliga. Det, som är heligt, kan icke strafflöst ohelgas.

Krossa icke mitt sista hopp, ryck icke undan mina fötter spånen som håller mig uppe på livvets stormiga haf, ty då är jag förlorad. Tänk på Ellen, hur hon i sin himmel skulle välsigna dig.

Håll upp med dylikt tal, om du vill att vi skola vara vänner, ty det gör intet intryck på mig, som känner dig!

Ah, du tänker på mitt förflutna lif, som du kanske känner.

Ja, jag känner det, men derom vill jag icke dömma, ty ingen är utan fel; det värsta är likväl, att de gamla alltid, enligt min mening, komma att ökas med nya, ty de äro allt för ingrodda hos dig, och du gör dessutom för svagt motstånd för att kunna besegra dem. Men låt oss lemna detta obehagliga ämne, som upprör oss båda, och förlåt mig, om jag varit hård! Jag skall alltid intressera mig för ditt väl och minnas, att du varit Ellen kär.

Det var mycket ädelt af dig.

Blif nu icke bitter, därför att jag talat oppriktigt, utan låt oss skiljas som vänner, ty kärleken låter icke tvinga sig. Men det var sant, Alfred, om du hädanefter får se ett par små gossar här, så tro nu icke, att de kommit hit för att sära dig, ty det har länge varit bestämdt att vi skulle lösa ut dem från barnhemmet och uppfostra dem, sedan modern dött. Det skulle din egen hustru gjort, om hon fått lefva och vetat att de voro dina.

Ja, det fattades blott.

Steg hördes i närheten. Pihl tog sin hatt och ville försvinna. Alette stälde sig framför honom och sade bed-

jande: Gif mig din hand på att du kommer och ser dem inom en vecka. Pihl tvekade, men stammade slutligen: För din skull.

Fru Dahl inkommer från köket: Kära barn, hvad står på; du är röd, som en vallmo, hvar är Alfred? Ah, jag har länge fruktat det, men ändå lemnade jag dig ensam. Hvad man kan vara tanklös! Hvad sade du?

Naturligtvis, att jag icke tyckte om honom.

Gud ske lof!

Kunde du tro något annat?

Nej, men man kan aldrig vara säker, den sortens män ha qvinnotycke.

Inte hos mig åtminstone.

Blef han ond?

Inte precis. Han lofvade att återkomma.

Godt, det är just icke angenämt, men vi måste söka inverka på honom i det längsta, oaktadt vi icke kunna uträtta stort med det. Kanske han likväl kan komma att intressera sig för barnen samt dragas från sina dåliga sällskaper och derigenom bli bättre.

Det var just hvad jag också tänkte.

* * *

Hos herrskapet Peterssons var stor middag för andra klassens passagerare. De förnäma hade fått sin beskärda del förut; nu hade man gått så långt, att till och med en och annan rik och ansedd bonde kommit med, ty, som köpman bör man stå väl med alla.

Middagen var makalös. Fiskar och foglar sågo så aptiliga ut, som om de varit lefvande, hvilket gjorde att landtmännen oaktadt deras vana att behandla djur, voro smått haja för att hugga i dem, men stadsboarne föregingo med godt exempel, och nu aflöste den ena läckerheten i mat och dryck den andra.

Efter det flera skålar blifvit druckna, tog kapten N. till ordet:

Mina herrar och damer! Låtom oss dricka en skål för vår ärade värd och vän Petersson! Vi veta alla hvad han gjort för detta samhälle, för sina vänner och sin familj. Ja, jag skulle vilja säga mycket, men jag är ingen talare: hans verk tala dessutom tillräckligt till hans heder. Värdens skål!

Jag får tacka er alla, som gjort mig det stora nöjet att komma till mig i afton, tog Petersson till ordet. Ja, mina herrar, jag vill icke skryta, men har man kraft och energi, nog kan man svinga sig upp här i verlden. Jag sjelf utgör ett lefvande bevis på den satsen. Jag lemnade mina föräldrars lilla torp med två tomma händer och har nu genom egen omtanka och arbetsamhet bragt mig upp till en aktad samhällsställning. En skål för detta samhälle!

Efter middagen samspråkade man en stund i salongen. Derefter bad Petersson herrarne komma in till sig för att röka och «draga en spader», hvilket med nöje hörsammades. När cigarrerna väl blifvit tända, yttrade Petersson: Låtom oss, mina herrar, innan vi taga oss något handarbete före, tala något om det snart förestående riksdagsmannavalet!

Ja, ja, ropades i korus.

Vi äro väl alla eniga om ordspråket: «skomakare blif vid din läst», alltså kan ingen skomakare komma i fråga.

Nej, nej, inga krokiga knän eller beckiga byxor, det vore en skandal för samhället.

Köpman A.: Min vän Petersson har rätt, ingen skomakare, men hvem skola vi ta? Grefve L. är en förträfflig man, så ock öfverstelöjtnant Å., men rösta vi på någon af dem, går skomakaren igenom, ty han har ett stort parti: alltså böra vi tänka på någon kring hvilken alla kunde förena sig. Jag föreslår därför direktör Lundström, han är en af våra och är derjemte så omtyckt af arbetarne, att säkert åtskilliga af dem gå öfver på vår sida.

Bravo, bravo! Väl uttänkt.

Kapten N.: Jag svarar för alla mina arbetare vid varfvet.

Fabrikör B.: Jag lofvar att göra hvad jag kan och sätta alla de mina i rörelse, men ingen seger utan strid, alltså måste vi alla draga i härnad mot syl-partiet. Det gäller stadens anseende; låtom oss därför icke spara hvarken tid eller penningar. Vi hafva en vigtig del af den andra stadsmakten midt ibland oss, nemligen redaktör Y. Jag vet att han är på vår sida, liksom att han icke sparar på svärta åt skomakaren.

Ni smickrar mig, hr fabrikör, men min lilla förmåga står till er tjänst.

Petersson: Vi äro således öfverens, mina herrar! Nu till en annan fråga; men först måste vi styrka oss med några glas eller en toddy. Gu tår! mina herrar!

Det har länge varit påtänkt att bilda ett exportbolag men först på sista tiden har man kommit på det klara med saken. Det skulle bli af ofantlig nytta, icke blott för staden, utan för hela orten, särskildt för landtmännen, som derigenom skulle få mera betaldt för sina produkter. Då vi här ibland oss hafva nöjet räkna många af våra mest framstående och aktade jordbrukare, anser jag stunden särdeles väl vald för denna frågas diskuterande. Land och stad måste som bröder räcka hvarandra handen, ty de ha samma mål och bero af hvarandra. Det känner ingen bättre än vi köpmän, som snart sagdt lefva af landtmännen. Förslag är, som Ni här ser, redan uppgjort. Rörelsekapitalet skulle utgöra en million och hvarje aktie 100 kr. Halfva summan är redan tecknad, och jag tviflar icke att resten med lätthet skall åstadkommas. I spetsen för företaget stå sådana män som Lundström, grosshandlare Schvanberg och patron Hunter, hvilket bör vara en god borgen för företaget. Lundström skulle sjelf varit närvarande i afton, men blef hindrad. Talet och den goda sinnesstämningen hade gjort åsyftad verkan: Teckningen gick som en dans.

Damerna sutto i små grupper i salongen och i angränsande rum, de flesta sysselsatta med något litet handarbete, andra liknöjdt genomögnande planscher och fotografier. Fru Petersson slår sig ned hos en medelålders fröken och en gammal fru.

Det var längesedan jag hade nöjet se fröken.

Ja, vi ha inte råkats sedan den oförgätliga aftonen då vi tillsammans hörde lord Radstock. Sådana stunder har man få i sitt lif.

Sant, fröken, men vi kunna icke alltid ha helgdagar. Hörde inte fru B. honom?

Nej, det gjorde jag icke. Jag går helst i kyrkan.

Sedan fru Petersson gått:

Usch, hvad hon är tråkig, hon ser ut, som om hon alltid vore färdig att gråta.

Kan ni undra på det fröken? Hon får ju ett barn hvart år, man kan bli nervsvag för mindre än så. Med en sådan man som P. gör man dessutom klokast i att lefva för himlen. Tro mig, många söka sin kärlek derofvan först sedan de gått miste om den härnere. Men se på hr Axelson, han lemnar herrarne för att prata med sin egen fru. Passar det sig?

Två andra fruar samspråka i ett annat hörn af salen:

Den första: En sådan klädning jag har, alla andra äro klädda i siden, men min man bryr sig aldrig om, hur jag ser ut.

Den andra: Det är därför att han tycker om frun i alla klädningar. Den här är ju också mycket bra.

Bra? Jag har haft den i flera år. Tycker om mig, sade frun. Jo, det gör han allt. Jag är den olyckligaste människa på jorden. Jag får tänka på allting och spara och knoga, och ändå hinner det icke till. Aldrig har jag något nöje, som andra fruar.

Säg inte det, fruns man ser ju så snäll och treflig ut!

Det är just det förargliga, att det tycka alla, som icke känna honom.

I en annan grupp föllo följande yttranden:

Fru Karlsson: Nu skall jag berätta dig något roligt, Mina.

Nå, hvad då?

Jo, kan du tänka dig: Jag har kommit öfverens med min man, att han skall ge mig 2 kr. för hvarje timma som han är ute efter 10 på aftonen, och jag har redan förtjent 20 kr. på en vecka. Är det icke att vara förståndig?

Nej, det var en dålig idé. Om min man brukade gå ut om aftnarne, skulle jag hellre vilja betala honom för att han snart skulle komma hem igen.

Det hörs, att du icke är praktisk. Men ser du, jag skall ha penningarne till att låta lilla Lotten lära sig att rida, ty det tycker pappa är onödigt, och likväl lära flickor derigenom att skicka sig så väl i en salong. Kan man icke se det på hållningen hos de unga damer, som gått i ridskola?

* * *

God morgon, tante lilla, ropade Alette och nickade genom fönstret till fru Dahl, som stod och sysslade i köket. Derefter skyndade hon upp för trappan och kastade af sig reskappan. Fru Dahl ilade systerdottern till mötes, utan att ge sig tid att få af det stora hvita köksförklädet, hvilket gaf hennes något korpulenta figur ett vördigt, matronlikt utseende.

Du redan här, kära barn, hur har expeditionen gått?

Ah, det blir en lång historia att berätta, men det är väl ändå bäst att begynna ifrån början.

Ja visst, men du vill väl först ha litet till lifs?

Nej tack, blott ett glas vatten, så är jag färdig.

Då jag i går kom till Skogslund och frågade efter grefvinnan, fick jag veta, att både hon och hennes man för tillfället voro på besök hos en granne, men väntades hem på eftermiddagen. Jag beslöt att vänta och vandrade en stund i parken. Jag tyckte stället var förtjusande vackert. Sjelfva parken är omsluten af den herrligaste skog, och vatten saknas icke heller, ty en liten bäck slingrar sig fram i närheten af boningshuset genom en täck dal och ger genom sitt melodiska sorl en poetisk stämning åt det hela. När jag promenerat en stund, mötte jag en af pigorna och begagnade då tillfället att fråga efter Karin. Men tänk dig min förskräckelse, när hon med en försmädlig min upplyste, att Karin icke mera fanns i huset, utan bodde hos en torpare der i närheten. Dit styrde jag genast mina steg. På afstånd upptäckte jag genom fönstret Karins ansigte, men det drog sig hastigt tillbaka.

Inkommen i stugan, upplyste jag om mitt ärende. En gammal skrynklig och ful gumma bad mig sitta ned. Hon satte sig äfven ned och språkade, och inom kort kände jag gummans hela lefnadssaga. Den var lik mången annans, hvars lif varit en fortsatt kamp för tillvaron. Men icke för ty gjorde den på mig ett lifligt intryck, och inom mig kunde jag icke annat än sanna den satsen, att vi ha att lära af alla, om vi blott vilja öppna vårt hjerta och våra

ögon. Af gummans tio barn voro några döda, de andra voro utflugna ur boet, två ända till Amerika, hvilket var hennes största sorg, ty han fruktade, att aldrig mer få återse dem. Mannen var också död, och nu gick hon oakadt sina några och 60 år och gjorde dagsverke på gården. Då jag frågade, om det var nödvändigt, svarade hon: Man måste ju lefva och arbeta så länge man lefver. Till min stora öfverraskning fann jag att herrskapet icke gjorde det ringaste för att förbättra sina underhafvandes ställning, oakadt de ansågos för särdeles goda menniskor.

Karin syntes emellertid icke till, och då jag frågade den gamla, hvarför hon icke kom in, skakade hon på hufvudet och sade: Hon skäms att visa sig för fröken.

Jag öppnade dörren och gick ut i ett litet kyffe till rum, hvars möbler bestodo af en gammal träsäng, ett bord och två stolar. Rummet hade endast ett litet fönster samt lergolf. Karin satt på en stol och dolde ansigtet i förklädet. Då jag talade till henne, grät hon häftigare och snyftade: Kan ni förlåta mig, fröken? Ingen hade väl trott att jag skulle gå och bära mig åt på det viset.

Jag sökte trösta henne så godt jag förmådde.

Skammen och hånet kan jag tåla, om jag blott vet att fru Dahl och herr Svensson icke förakta mig, ty de äro de enda menniskor som bevisat mig verkliga välgärningar.

Med dem skall jag tala, inföll jag; de äro goda och ädla och dömma derfor mildt om sin nästa.

Sedan hon något lugnat sig, omtalade hon, att allt de två första åren, som du ju vet, gått mycket bra. Gref-

vinnan var alltid vänlig och syntes belåten med henne; tjenarne ansågo henne högfärdig och något underlig därför att hon icke meddelade sig med dem. Men en dag hade de fått någon nys om hennes fordna lif, och från den stunden kunde hon icke visa sig, utan att stickord, hån och anmärkningar haglade öfver henne. Hon kunde och ville icke flytta, utan teg och led. Trädgårdsmästare Nilsson, en något äldre man, som alltid sökt att ställa sig väl med henne, var den ende som sökte skydda henne, men sjelf blef han så småningom allt mer djerf och närgången. Det är så lätt att stå, så länge andra tro på vår renhet, men har man en gång fallit, kommer det ögonblick, då man tycker att det är sak samma hur man lefver, ty man blir ändå bemött som en fallen qvinna. Nilsson förstod också, då andra medel icke förde honom till målet, att göra mig hård och bitter; omgifningen gjorde, som sagdt, sitt till, ty jag skulle straffas för min högfärd. Nog af, jag föll, och hvad som var sämst, icke af kärlek, utan för att tillfredsställa en annans lusta, därför att han lofvat gifta sig med mig. Olycklig, som jag var, längtade jag efter ett hem och något att luta mitt hufvud till. Älska honom kunde jag aldrig, det sade jag, och det begärde han heller icke, ty han påstod sig älska mig så högt, att om jag blott kunde högakta honom, vore han lycklig. Nu är han mest belåten att slippa se mig. Jag har fått mitt straff, ty dylika beräkningar slå alltid fel.

Sedan jag ordnat allt på bästa sätt och talat med den gamla beskedliga gumman, att hon skulle vara öm och

snäll mot Karin både nu och då den afgörande stunden kom, tog jag afsked och vandrade tillbaka till Skogslund.

Grefvinnan var nu hemma och tog mycket väl emot mig, utan den min af nedlåtenhet, som annars brukar vara så vanlig hos den sortens människor. Hon berättade hvad jag redan visste om Karin, men tillade att hon varit mycket bedröfvad och haft samvetsförebärrelser därför att hon på sätt och vis varit orsak till Karins olycka. Hennes äldsta dotter hade nemligen en gång råkat höra, att hon talade med sin man om att fru Dahl icke ville ha Karin skrifven på Skogslund på det ingen skulle få veta att hon hade haft ett barn, och dottern hade tanklöst berättat det för en af pigorna. Nu hade grefvinnan beslutit att taga Karin åter i sitt hus, såsnart hon blifvit frisk, ty dels ansåg hon det som sin pligt att sörja för henne, dels höllo barnen så mycket af henne, att hon var nästan outhärlig. Trädgårdsmästaren hade nekat att gifta sig med Karin och därför fått afsked.

Det var ett vackert drag!

Åh ja, men säg tante, tviflar du aldrig på det rättas seger?

Nej, barn, hvarför frågar du så?

Derför att jag gör det ibland, men jag är också icke lik dig, ty ditt sinne flyter lugnt fram, som bäckens klara ström och mitt är oroligt och vexlande som vinden. När jag ser sådana nedriga drag, som det af Nilsson, kommer mitt blod i svallning och min rättskänsla säger mig, att der sådant kan ske, utan att det blir brännmärkt af all-

männa opinionen som en dålig handling, der står det icke rätt till. Ibland har jag liksom lust att taga människorna i kragen och skaka upp deras slumrande rättsbegrepp.

Det är sant, men i dylika missnöjda stunder tänka vi endast på de små och låga själarne och glömma de stora, som lefva och lida för sina idéer, för mensklighetens sak, mången gång utan att deras namn blir känt af andra än deras närmaste. Det onda, som göres, talas också mest om, det goda förtiges.

Köpman Pihl ligger utsträckt på en beqväm soffa och röker; bredvid honom sitter herr Petersson i en hvilstol och smuttar på ett glas punsch. Skymningen har inträdt, men det oaktadt kan man genom den tjocka tobaksröken urskilja alla föremålen i rummet; det är isynnerhet det eleganta med röd damast öfverdragna möblemanget, som väcker vår uppmärksamhet, ty det förekommer oss, som om stolar och soffor stodo och skämdes för sällskapet och önskade göra sig osynliga, alldeles som en eller annan grefve, då han af sin like öfverraskas bland bönder. Pihls mörkröda med karbunklar uppfyllda ansigte får i den omgifningen en stark skiftning i gredelint, hvilket gör honom ännu mer motbjudande.

Det knacker på dörren.

Stig in! ropar Petersson.

Förbannad skada att vi icke fingo vara i fred, gäspade Pihl. Jag hade ännu icke fått reda på stadens nya nymfer.

Ah, det är du, Svensson? Det var länge sedan jag såg dig.

Hur är det nu med dig, Pihl? Jag har hört att du varit illa sjuk?

Det är bättre nu, men jag har förbaskadt svårt för att gå.

Ha herrarne hört den sorgliga nyheten om doktor Lustig?

Nej, nej, hvad har hänt med honom? ropade båda på en gång.

Ni vet, att han för sin helsas skull rest till Baden-Baden; det har äfven glunkats om att han icke varit riktigt klok. I dag har emellertid telegram hitkommit med under rättelse om, att han jagat en kula genom hufvudet på sig.

Dog han på fläcken? utbrast Petersson.

Undrar just, sade Pihl, om han gjorde det i ångern öfver att han med några droppar skickat så många käringsjälur direkt in i evigheten?

Du, hans gode vän, borde skämmas för att tala om honom på det sättet, inföll Svensson.

Det är sant, men jag vet att han var kapabel till åtskilligt och att man icke blef bättre genom hans umgänge.

Har du hört något från riksdagen, Svensson, om Lundström?

Inte vidare, än att han, liksom doktor Lustig, går raskt mot målet; han lär ha blifvit läsare. För öfrigt är han mycket verksam för stadens bästa, nota bene «wenn etwas zu verdienen ist» för honom sjelf.

Bästa bror Svensson, inföll nu Petersson, jag förstår inte, hvarför du alltid haft en nagel i ögat till Lundström och icke vill se hans förtjenster?

Vill jag icke? Tvärtom, jag spår att han kommer att gå långt, ty han är en trogen afbild af samhället, som tänker mera på sitt eget än på det helas bästa. Han har dessutom, oakadt sin magerhet, en mjuk rygg; detta i förening med hans öfriga framstående egenskaper gör honom kanske en vacker dag till minister.

Adjö, go herrar! Men jag måste till mitt arbete. Adjö, go herrar!

Det är en riktig sonderling, den Svensson, men man kan icke neka, att han har rätt i mycket, fast han är opraktisk och lättrogen. Säg, hvar slutade vi när han kom?

Jag höll visst på att berätta om den vackra danskan, som kommit till staden.

Är hon vacker?

Ja, förtjusande och ung sedan.

Kan du icke skaffa hit henne?

Jag, hvad tänker du, tror du jag vill gå dit?

Du behöfver icke göra dig till för mig, din gamle räf, men du är väl rädd att om hon får se mig, går du miste.

Ha, ha ha, skrattade Petersson och såg sig sjelfbelåtet i spegeln. Har ingen fara, men vill du, kunna vi gå tillsammans.

Ja, kör för det! Ring på gamla galantan, så att hon kan komma och hjälpa mig stöflarne på. Han sprang upp från soffan, rätade på sig, jemkade västen, tog sig tillsammans med vännen ännu ett par glas punsch och ordnade

sitt tunna hår, för att dölja den kala hjessan, och stapplade derefter stödd af vännens arm åstad genom gatorna. Hunna till glädjehusets trappa, stannade Pihl, utmattad af ansträngningen, men Petersson gaf honom ett uppmuntrande ord, pekade på ledstängen, satte derefter båda händerna bak vännens rygg och förde honom såmedelst upp till lycksalighetens höjder. Skratt och skral tonade mot dem, och i dörren möttes de af en qväfvande cigarr- och punschånga. På svällande soffor halfågo blomstrande nymfer med blottade behag omgifna af unga och gamla riddersmän, som öfverbjodo hvarandra i älskvärd förtrolighet.

Ljusen brunno allt mattare, passionerna starkare, allt efter som natten framskred och bredde sin slöja öfver scenen. Låtom oss göra det samma, ty vi veta att öfver de lägsta träsken är dimman både ogenomträngligast och mest ohelsosam.

* * *

Det var en af dessa mörka, dystra och regniga höstdagar, utan sol eller vårhopp, då hvarje menniska, som har ett hem och någon att sluta sig till, drager sig dit och känner sig så öfverlycklig bland de sina, undan regnets och stormens raseri. I Solhem rådde, som alltid, frid och förnöjsamhet. Fru Dahl satt i sin gamla länstol och stickade, under det hon med uppmärksamhet åhörde hur systerdottern läste svensk historia med Pihls små gossar. Gardinerna voro nerfällda, en stor präktig lampa hängde

i taket och upplyste hela rummet. I kaminen sprakade en dugtig brasa. Der ha vi pappa, ropade Alette och lindade sina armar om sin gamle faders hals; nu är ni fria för i afton gossar.

Den gamle satte sig i en soffå bredvid sin dotter, tog hennes lilla hufvud mellan sina händer och kysste henne på pannan. De små ville också ha sin del, en kröp därför upp i soffan och den störste mellan gubbens knän, lutande sitt ljuslockiga hufvud mot hans bröst.

Kära onkel lille, berätta oss den der sagan, du vet väl, som du lofvat så länge, bådo de i sin mest bevekande ton.

Ja, ja, lugna er barn, så skall jag berätta den om en stund.

Det knackade, barnen tystnade, alla sågo förundrade på hvarandra och sedan mot dörren.

Hvad skaffar oss nöjet af hr Svenssons besök i ett så förfärligt väder? yttrade fru Dahl och gick den ankommande till mötes.

Som vanligt inga glada nyheter, fru Dahl, men de kunde icke uppskjutas längre, och derfor tog jag en vagn och for hit oakadt det onekligen fula vädret. Herr Pihl har dött i natt.

Pihl död? Så underligt! Han har ju varit bättre den sista tiden, och derfor hafva vi icke sett till honom så ofta som vi bort, Alette och jag. Det var orätt. Hur dog han?

Som han lefvat.

Jag förstår inte, hvad herr Svensson menar.

Han dog hos mamsell Stadig, i tysthet förstås, och bars död hem på natten, men nu pratar man om det i hela staden.

Store Gud! ett sådant slut! suckade fru Dahl och slog sina armar ängsligt skyddande om de små gossarne, som oroligt betraktade henne, under det tår efter tår rullade nedför hennes kind.

Lugna dig, tante! Jag har förstått dina bekymmer. Straffet drabbar icke dem, om vi sörja för att kropp och själ rätt utvecklas, så att de blifva redbara och karaktärsfasta män, som lefva för det rätta och goda.

UNGGKARLSPRISET.

Det hade länge varit modernt i Europa och Amerika att damerna täflade om skönhetspris, då ett sällskap, bestående af tolf praktiska ungherrar, kom på den idén att sammanskjuta tolftusen kronor till den nyttigaste qvinnan i Sverige, Norge och Danmark. Idéen väckte, som man nog kan föreställa sig, enormt uppseende, så att man icke talade om något annat i alla tre länderna. Alla qvinnor gingo i väntande dagar, alldeles som herrarna under «stjernetiden»; ty hvem skulle icke anse sig värd en belöning?

Dagen kom. Den stora börssalen var festligt prydd, ja, nästan lika fin som när der hålles bazar för välgörande ändamål. Det var också det täcka könets dag i qvinnans tidevarf, som någon så vackert uttryckte sig. Der var

en trängsel, lika stor som i rådhusalen när Strindbergska målet afgjordes. Dock utgjordes ej största antalet af nyfiket qvinfolk, som fallet brukar vara vid föreläsningar, utan af män af alla åldrar.

Man ropade: «Plats åt domarena!» Den sammanpackade folkmängden vek vördnadsfullt åt sidan, och de utvalde intogo under tystnad sina platser.

Alldenstund yrket oftast betecknar mannen, skola vi i föregående presentera de tolf. De tre främste, unge, något lefnadströtte männen, tillhöra hofkretsen, den fjerde med det trotsiga, utmanande utseendet är sanningsaposteln Strindberg, som blifvit efterskickad från Schweitz och invald i stället för en köpman, som icke ville vara synlig, ty de tolf betalande hade, liksom herrar stadsfullmäktige bruka, utsett sig sjelfva såsom de mest kompetenta att afgöra saken. Derefter komma tre prester, två lärare, en vetenskapsman, en rektor samt en landtbrukare.

Man hade tillkännagifvit, att alla de skriftliga ansökningarna dagen förut blifvit granskade. Nu ville man låta de muntliga profven afläggas inför allmänheten, på det den sjelf måtte kunna döma.

Dörren till ett angränsande rum öppnades, och inför det med lefvande växter dekorerade skranket trädde en gammal kutryggig, af ålder stapplande gumma.

Hon sade: «Jag har vandrat långa mil i frost och snö för att komma hit, och mitt hem ligger högt uppe bland fjellen, men när modet svek och benen nekade att bära mig, tröstade jag mig med att komme jag blott hit, skulle

nog de goda herrarne, som tänkt så vackert om qvinnan, hjälpa mig, och så gick det åter lätt. Min man dog i fjol, och nu var der ingen som saknade mig utom katten, hvilken jag förstas lemnade nere i byn sålänge. Som sagdt, jag är en stackars fattig enka, som bott deruppe i 50 år och som herbergerat mången stackars vilsekommen resande, som annars sannolikt skulle omkommit.

«Har Ni några barn,» sporde den ene presten.

«Nej.»

Då gick en skugga öfver Strindbergs ansigte. Den gamla, som intet förstod, fortsatte: «Vårt hus har två gånger blifvit kullvräkt af storm och is, två gånger ha Märten och jag burit upp och satt ihop det igen, men den sista gången gick det ej. Åh, herrarne kunna icke tro, hvilket väder det var, eller hur hemskt det kändes deruppe: det lät som om alla onda andar blifvit lössläppta och farit ikring i luften och tjutit, då vår och Jeppas, vår ende grannes, stuga drefs bort och Jeppa jemte hustrun begrofs under ruinerna. Ja, det var för mycket för Märten att ensam arbeta hela natten för att få fram de saknade och slutligen finna endast två lik. Sjelf kunde jag icke göra mer än få ihop ett uselt skjul, hvori jag sökte bereda skydd mot ovädret åt deras stackars tre små barn. Märten repade sig aldrig efter den betan, ty han förtog sig och låg sedan till sängs i 5 år. Nu har han slutat, och ingen skall kunna säga att icke jag ömt och kärleksfullt skötte honom och de små fader- och moderlösa.»

Den gamla tystnade. De grofva skrynkliga dragen

hade, under det hon talade, fått lif och färg. Hon såg 20 år yngre ut, när hon gick, än när hon kom. Hennes enkla ord om kampen för tillvaron i en karg och vild natur hade synbarligen gjort ett djupt intryck på de närvarande, hvilka med stort intresse lyssnat till hennes tal.

Dörren öppnades åter och nu inträdde en medelålders kvinna från Danmark. Hon beskref i korta drag hur hon under flera år kämpat och arbetat för att få i gång en skola för vanvårdade barn, samt hur hon slutligen äfven lyckats. Skolan hade nu redan varit i gång i tolf år och visat ytterst glädjande resultat. Den var förlagd på landet, förenad med ett större landtbruk och hade plats för 80 elever af båda könen. Hon visade hur gossar, som haft dåliga anlag samt gjort sig skyldiga till snatteri o. d., genom en öm och kärleksfull behandling i ett godt hem i friskt och stärkande kroppsarbete blifvit ädla ooh goda människor, äfvensom hur flickor, som drifvit ikring på gatorna utan något hem i bättre mening och som varit nära undergång, äfvenledes blifvit räddade. För att kunna upprätthålla och utvidga sin skola, eftersträfvade hon nu det utfästa priset.

Sen inträdde en vacker distinguerad kvinna på några och 30 år. Hon började:

«Först och främst får jag be om ursäkt att jag på sätt och vis kommer för sent. Jag hade nemligen tänkt lemna in det här, sade hon, pekande på en pappersrulle, som hon höll i handen; det är en afhandling om vår tids kvinnosjukdomar samt bästa sättet att förekomma dem.

Jag har haft tillfälle förevisa den för Paris mest framstående läkare, deribland Pasteur, och erhållit ganska mycket beröm för densamma. Då jag i går afton hemkom från Paris, hvarest jag efter aflagd läkareexamen här hemma vidare under tre års tid utbildat mig, fick jag höra att planen här blifvit ändrad, så att de skriftliga anmärkningarne skulle inlemnats i förgår. Nu vill jag blott höra, om något hinder möter för afhandlingens uppläsande.»

«För sent,» ljöd det temligen enstämmiga svaret.

«Alldenstund jag, eftersom min afhandling icke en gång blir läst, ej kan vänta någon uppmuntran, hvilket jag annars hade hoppats, och jag icke kan säga, att jag hittills på något annat sätt förmått vara mina medmenniskor till något vidare gagn, då jag endast samlat kunskap, vågar jag ödmjukt anhålla om icke något af de två prisen kan anslås till bildandet af en fruntimmersklinik i hufvudstaden, der sjuka, fattiga qvinnor kostnadsfritt kunde erhålla vård af qvinliga läkare, då nu snart sådana blifva att tillgå. Enär det alltid är svårt att uppsöka den qvinna som varit den nyttigaste, helst tusentals ädla, uppoffrande qvinnor finnas, hvilkas verksamhet icke varit den minst gagneliga derför att den skett i tysthet och icke eftersträfvat belöning, har jag vågat framkomma med mitt här gjorda förslag, såsom nyttigt för tusende, sinom tusende qvinnor.»

«Har Ni några barn?» inföll Strindberg torrt.

«Jag är icke gift,» svarade doktorinnan.

«Hör ej till saken, ty vi ha blott för afsigt att uppmuntra verkliga qvinnor,» hörde man någon i domarehopen utropa.

Den manliga åhörareskaran fnyste, då deremot kvinnorna, äfven de äldre, generade slogo ned ögonen.

«Jaså, är det meningen», yttrade doktorinnan med af harm darrande stämma, «då tycker jag det kunde vara lämpligt, att prisen anslogos till de ungherrar, som skaffat de flesta barn till världen, ty då sluppe mången stackars parfvel att gå faderlös genom lifvet.»

Alla domherrarne, utom bonden och vetenskapsmannen, reste sig förbittrade.

Fröken Stark böjde artigt hufvudet och lemnade salen under mängdens beundran.

Sedan fröken Stark med några ord gjort saken klar för de i väntrummet församlade kvinnorna, kände deras harm inga gränser; de hade blifvit sårade i sina renaste känslor. Hon sade vidare till dem: «Vi måste hämnas, ty man vill göra oss till en visa för hela landet, och under sken af att kvinnan vill så ha det trampar man moral och sedlighet under sina fötter.»

«Ja», sade alla med en mun, «säg blott hvad vi skola göra.»

I domsalen inträdde en bredaxlad, stor, ståtlig gumma, hvilken med ett belåtet bredt grin på sitt dalamål började: «Efter hvad jag förstått af fröken Starks ord, när hon kom ut härifrån, så sätta herrarne mest värde på dem som födt flest barn till världen, och då vill jag blott säga, att jag haft ej mindre än 16 stycken, af hvilka 8 äro i lefvande lif. Ja, det är inte lite, skall jag säga, och derfor kan man nog också ha förtjent sig en liten extra belöning för besväret, tycker jag.»

«Ja, hon bör uppmuntras,» skrek en drucken man bland hopen, «ty hon har skattat både åt öfver- och underklassen. Hon har två söner som äro prester och två som sitta på Långholmen, samt tre flickor som ha fina våningar, Ni förstår, ha, ha, ha!»

Man sökte få karlen ut, när han icke kunde förmås att tiga. Men han fortfor i hånande ton, så det genljöd i salen: «Afkomman är hufvudsaken, beskaffenheten gör ingenting.»

Fröken Stark hade under tumultet åter inkommit, åtföljd af två andra qvinnor.

Stor rörelse och missnöjda miner af domherrarne.

«Tillåta herrarne att jag talar?»

«Nej, nej, vi tillåta ej att qvinnor hålla tal, ty det förstår,» som fru Lenngren säger.

Men folket i salen ropade: «Jo, Jo, här är ordet fritt!»

«Först ber jag få anmärka, att herrarne minst af alla borde citera fru Lenngren, ty hennes ord böra icke gälla mycket, då hon ju icke hade några barn, och dernäst vill jag be att få återtaga mitt första förslag, samt slutligen att få varmt rekommendera till första priset denna utmärkta qvinna, som är ackuschörska vid allmänna barnbördshuset härstädes och derigenom obestriddigen skaffat många barn till verlden; dernäst att herrarne, som synas vara mycket måna om qvinnans höjande, måtte göra något för denna unga, stackars fallna qvinna, som ej lär vara obekant för några af herrarne, samt dessutom har flera barn, öaktadt hon icke är gift.»

Bravorop, skratt och handklappningar.

Då det senare tillkännagafs, att dala-gumman erhållit båda prisen, aflägsnade sig åhörarne med tunga steg, ty de voro mindre ensidiga och naturalistiska än Strindberg och hans apostlar.

BLÅSIPPAN.

Klockan var 11 på aftonen. Ingeniör Heyne hade nyss kommit hem från Dramatiskan och sträckte sig nu med välbehag i en bekväm hvilstol. Det kändes så godt och behagligt i det enkla men trefliga ungarlshemmet. Derute piskade snö och hagel på rutan, och vinden tjöt kring husknutarne. Han tog en tidning, ty ännu var han icke i stämning att gå till sängs. Det knackade på dörren. Stig in! ropade Heyne och såg förvånad upp. En medelålders, stor qvinna med grofva drag och en ansigtsfärg, som stötte i rödblått, trädde in. Min dotter, började hon något stammande, önskar tala med ingeniören. Jag har varit flera gånger och sökt honom i afton.

Er dotter? sade Heyne och såg undrande på den trasiga qvinnan. Han visste icke, om han skulle tro, att

hon var full eller tokig. Jag har tjenat hos grosshandlare Hellman; der såg jag herrn ofta som gosse. Kom, sade hon bedjande, och den råa rösten blef mjuk och smekande. Hon säger, hon kan inte dö förrän hon talat med ingenjören. Presten vill hon icke ha.

Heyne såg ännu en gång forskande i det röda, väderbitna ansigtet; två stora tårar runno i detsamma ned för hennes kinder. Jag kommer, sade han vänligt och kastade på sig ytterrocken.

Hvar bor Ni? frågade Heyne, då de kommit ner på gatan.

I Svartens gränd N:o 60, svarade gumman.

De hade alltså en god bit att gå från Sturegatan, der ingenjören bodde, och tid nog för reflexioner, ty ingen af dem yttrade ett ord.

Heyne hade ett ömt hjerta för den fattige och hans hårda kamp i lifvet; sjelf hade han arbetat sig upp från fattigdom till en bergad ställning som föreståndare och ingenjör vid en af hufvudstadens större verkstäder. Arbetarne, liksom deras hustrur, kommo ofta till honom med sina bekymmer, men någonting sådant som i dag hade aldrig händt honom förr. Hvad kunde hon vilja honom? Då och då kastade han vid skenet af den flämtande gaslyktan en undrande blick på sin följeslagerska. Snön yrde kring henne, den tunna kjolen svepte sig tätt kring de grofva lemmanne. Stackare, hvad hon måtte frysa! tänkte han.

Nu äro vi framme, sade qvinnan och stannade i den smala, dystra gränden framför ett litet ruskigt hus. Hon öppnade förstugudörren.

Stanna här! sade hon, medan jag skaffar ljus och dermed började hon trefva upp för en vindstrappa. Heyne följde efter så godt han förmådde. Snart återkom qvinnan med en lampa i handen. De stego in i ett litet kallt och ytterst torftigt vindsrum. Vid ena väggen stod en säng, hvori låg en blek, ung qvinna. Heyne närmade sig sängen. Den sjuka pekade på en trästol, som stod bredvid. Ingeniören satte sig.

Tack, sade den sjuka, jag visste att ni skulle komma! Ni känner inte igen den lilla «blåsippan», tillade hon, och en hektisk rodnad färgade de bleka kinderna.

Nej, sade ingeniören, oafvändt betraktande henne, under det han förgäfvdes forskade i sitt minne.

Jag har aldrig glömt Er. Det var för 10 år sedan och jag var då blott 9 år, då jag en afton darrande af köld och med gråten i halsen stod utanför Berns kafé och bjöd ut blåsippor. Mor hade börjat tycka om något värmande, och jag vågade mig därför inte hem utan penningar. Herrar kommo och gingo; de sågo alla så rika och varma ut, men alla snäste de mig; då kom Ni, tog mina buketter, gaf mig en krona och sade: «Gå hem, kära barn; här är inte platsen för dig», och Ni såg på mig med en så kärleksfull blick, att det värmdde mig in i hjertat.

Jag sålde sedan ofta blommor till Er, och Ni kallade mig den lilla blåsippan. Någon hade hört er säga det,

och det namnet fick jag sedan behålla, dels därför att jag sålde blommor, dels därför att de påstodo att mina ögon voro så blå.

Åren gingo; jag hade fått plats i ett fint hus. Sonen der, en vacker ung man, begagnade sig af min ungdom och oerfarenhet. Jag älskade honom och trodde hans löften; följdén blef den vanliga. Lyckligtvis dog mitt stackars barn. — — —

Hon sökte beherska sig, men tårarna qväfde hennes röst. Då hon något lugnat sig, fortfor hon: Sedan kan ni nog förstå, hvad det blef af mig. Hon sade detta med en så tröstlös smärta, att ingenjörens ögon tårades.

Jag har icke bedt Er komma hit för att höra min sorgliga lefnadssaga, tillade hon något lugnare, ty nu är det snart slut med alla qual och lidanden, utan för att bikta mig. Jag har nemligen en svår synd på mitt samvete, hvilken icke lemnar mig någon ro och som jag nu vill anförtro åt Er. Ni skall icke neka att uppfylla en döendes sista bön. Lofva mig det!

Ingenjören nickade bifallande. Hon hostade, febern höjde rodnaden på hennes kinder, och ögonen hade en underbar förtrollande glans.

Jag skall försöka att bli kort, fortfor hon. Ni känner grosshandlare Hellman; han är min far. Ni känner också hans ende son Gustaf, som nyligen gift sig med en fallen kvinna, för hvars skull han blifvit förskjuten af fadern samt rymt till utlandet, sedan han gjort åtskilliga fuffens. Det är till en stor del mitt verk. En gång, då min mor var

drucken, hade jag lyckats få veta, att min far var en s. k. fin herre, äfvensom hans namn. Kort innan mitt barn föddes, då jag var bortkörd från min plats och stod der utskämd och öfvergifven af alla, vände jag mig till honom. Jag bönföll, bad och besvor honom att hjälpa mig, sitt eget barn. Men i stället kastade han ut mig och öfveröste mig med grofheter. Man fann mig afsvimmad på gatan och förde mig till barnbördshuset. Och så kommer man och vill tala om blodsband och faderskärlek, men det är en evig osanning, som vi oäkta aldrig tro på, ty då skulle man inte så fräckt våga förneka oss, som man gör.

Jag sjönk allt djupare och djupare. Gustaf Hellman var en stor qvinnotjusare, en vacker, rik gosse, sin fars stolthet, och jag, hans syster, var en föraktad varelse. Det grämde mig djupt i själen och lemnade mig ingen ro.

Hans nuvarande hustru var min bästa vän. Vi stälde så till att han observerade oss. Han var ung och oerfaren; vi fångade honom, och föllden vet Ni. Det var min hämd. Tror Ni, att jag kan få förlåtelse?

Ja, Gud är barmhertigare än en jordisk fader.

Hon tryckte ingenjörens hand, hostade och föll blek tillbaka på kudden.

Den gamla hade fallit i sömn, der hon satt med armen stödd mot ett gammalt bord. Rummet såg ännu kallare och dystrare ut än förut.

Ingenjören föll i tankar och tyckte sig se, hur människans synder och laster föllo tungt på barnen, led efter led.

Nog hade han sett, huru den ene unge mannen efter den andre gick under i lättsinniga utsväfningar, utan att han tänkt på att qvinnans hämd på samhället kunde vara orsaken dertill, men med ens stod detta för honom med förfärande klarhet.

Efter en stunds hvila slog den sjuka åter upp ögonen. Det är snart slut, hviskade hon. Vill Ni lofva att berätta allt för grosshandlare Hellman och be honom förlåta sin son. Säg, att Selma är i grund och botten en god flicka, som i ett annat land under andra förhållanden skall kunna bli en utmärkt hustru och göra hans son lycklig.

Hon räckte ingenjören åter sin hand och hviskade med darrande stämma: Tack för allt! Ni har hos mig bevarat tron på det goda hos människorna. Jag har pröfvat Er. Det var jag, som sent en afton kom till Er och lånte 10 kronor, men af Er blef jag ej bemött som en fallen qvinna.

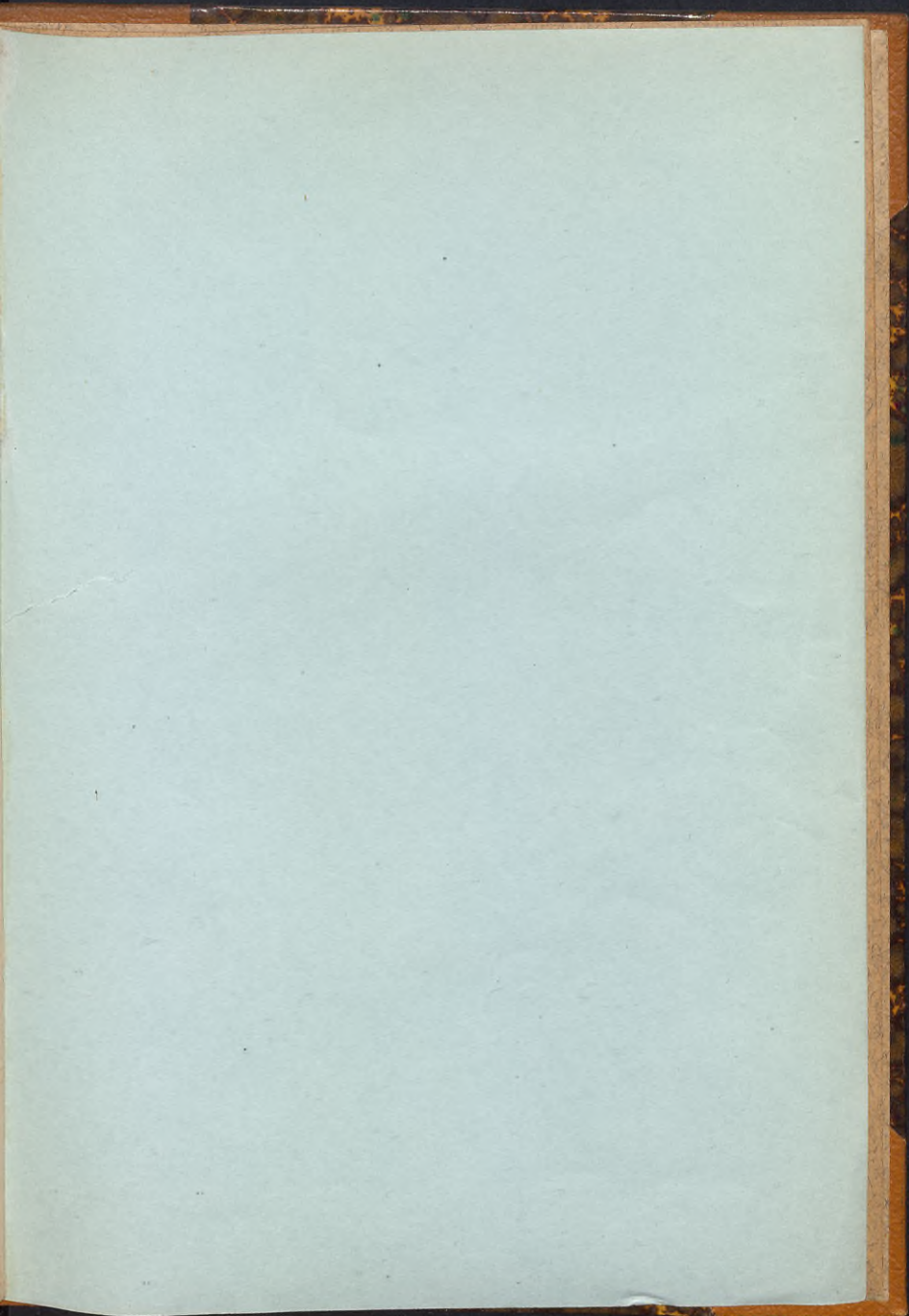
Ett besynnerligt trefvande i rummet tillkännagaf att den gamla hade vaknat. Den sjuka kastade en ängslig blick på modern och stönade: Mor, inte nu! Modren hade rest sig upp och stod färdig att sätta bränvinsflaskan till munnen. Med ett språng var ingenjören hos henne, tog henne i armen och sade: Skäms Ni icke! Ser ni icke att Ert barn håller på att dö?

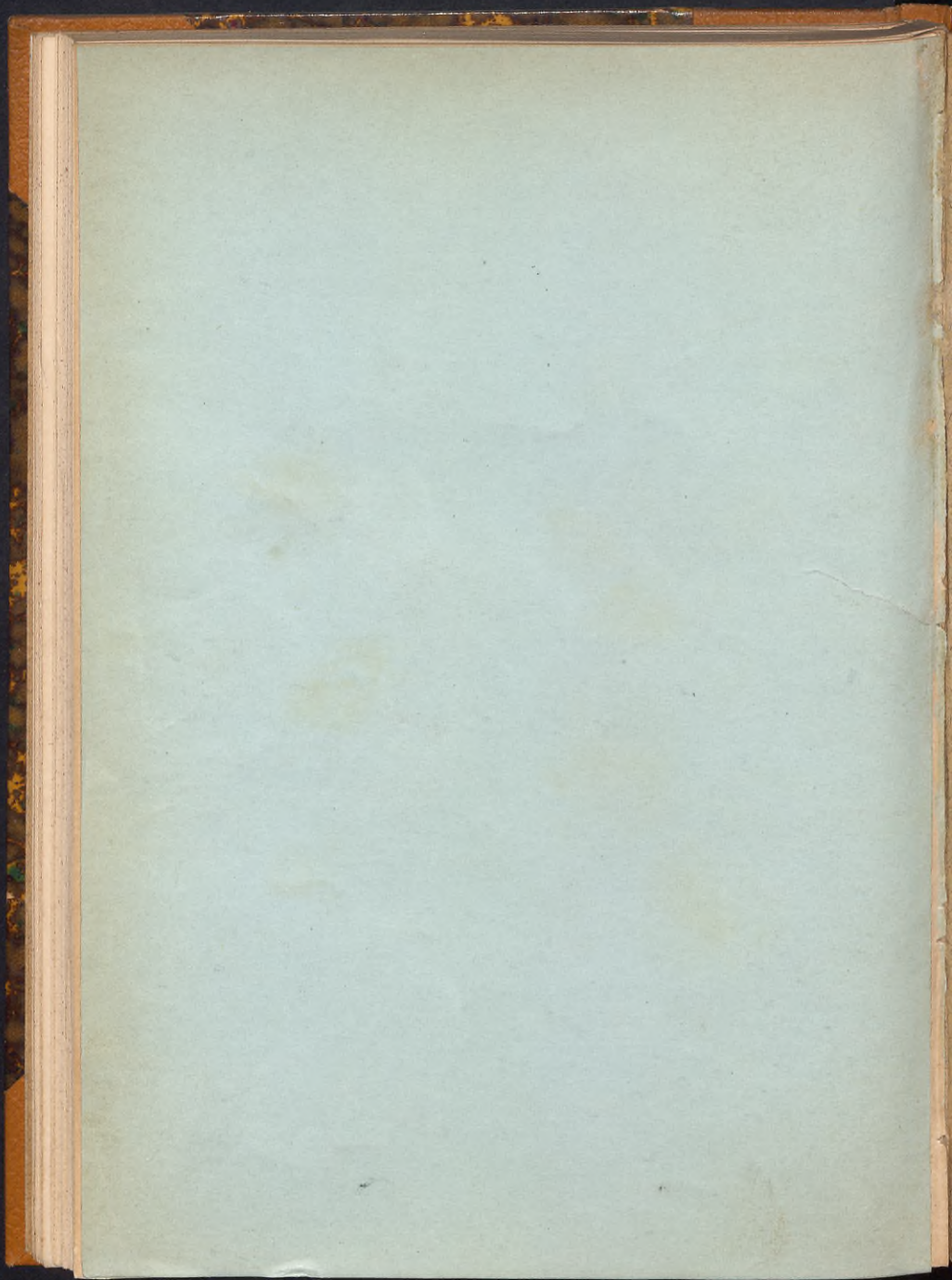
Allt var slut. Den gamla och ingenjören sutto båda vid sängen; moderns hjerta hade veknat, och hon fälde nu bittra tårar.

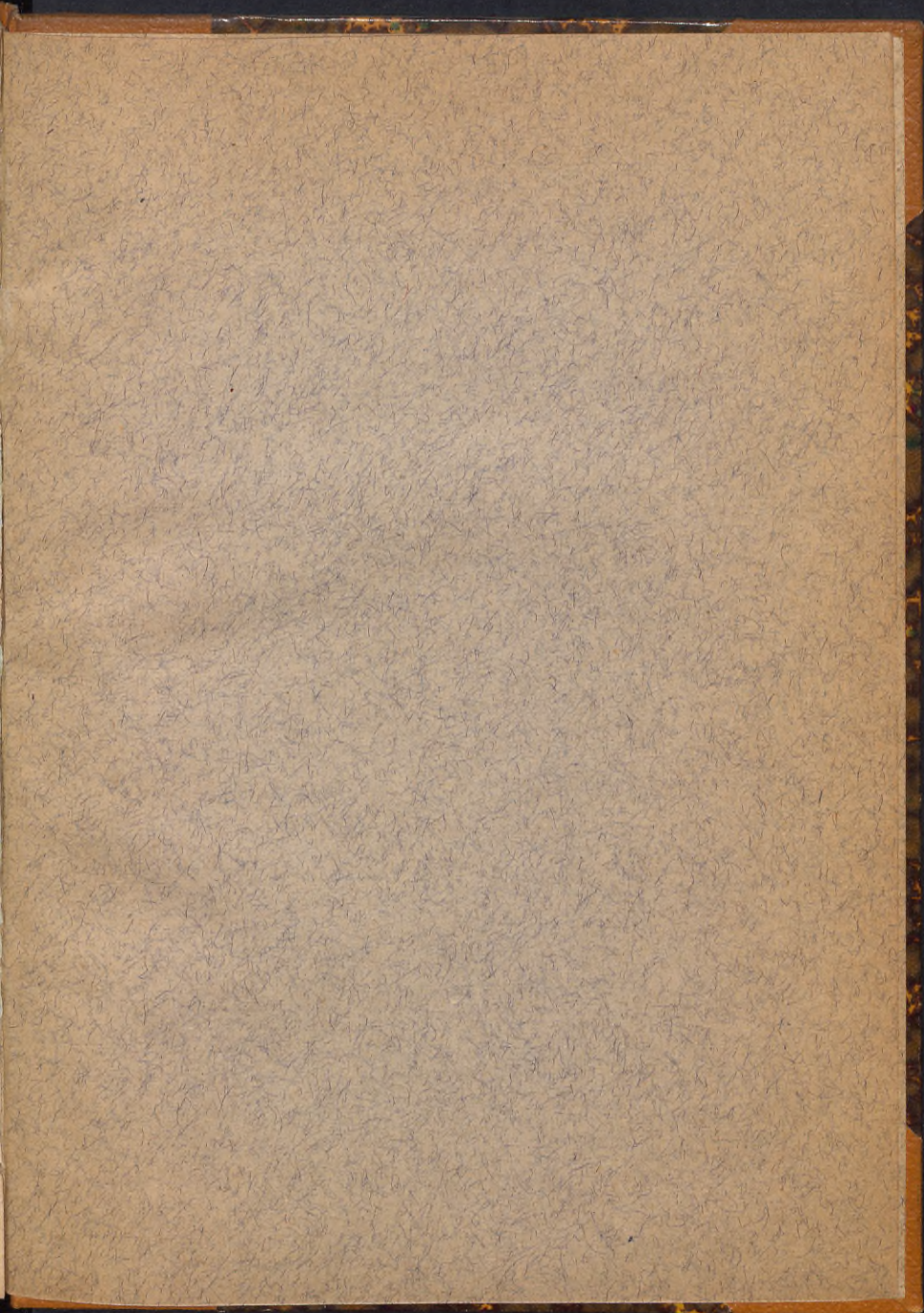
Ingeniören begagnade sig af tillfället att söka få den gamla på en bättre väg och förmå henne att öfverge flaskan.

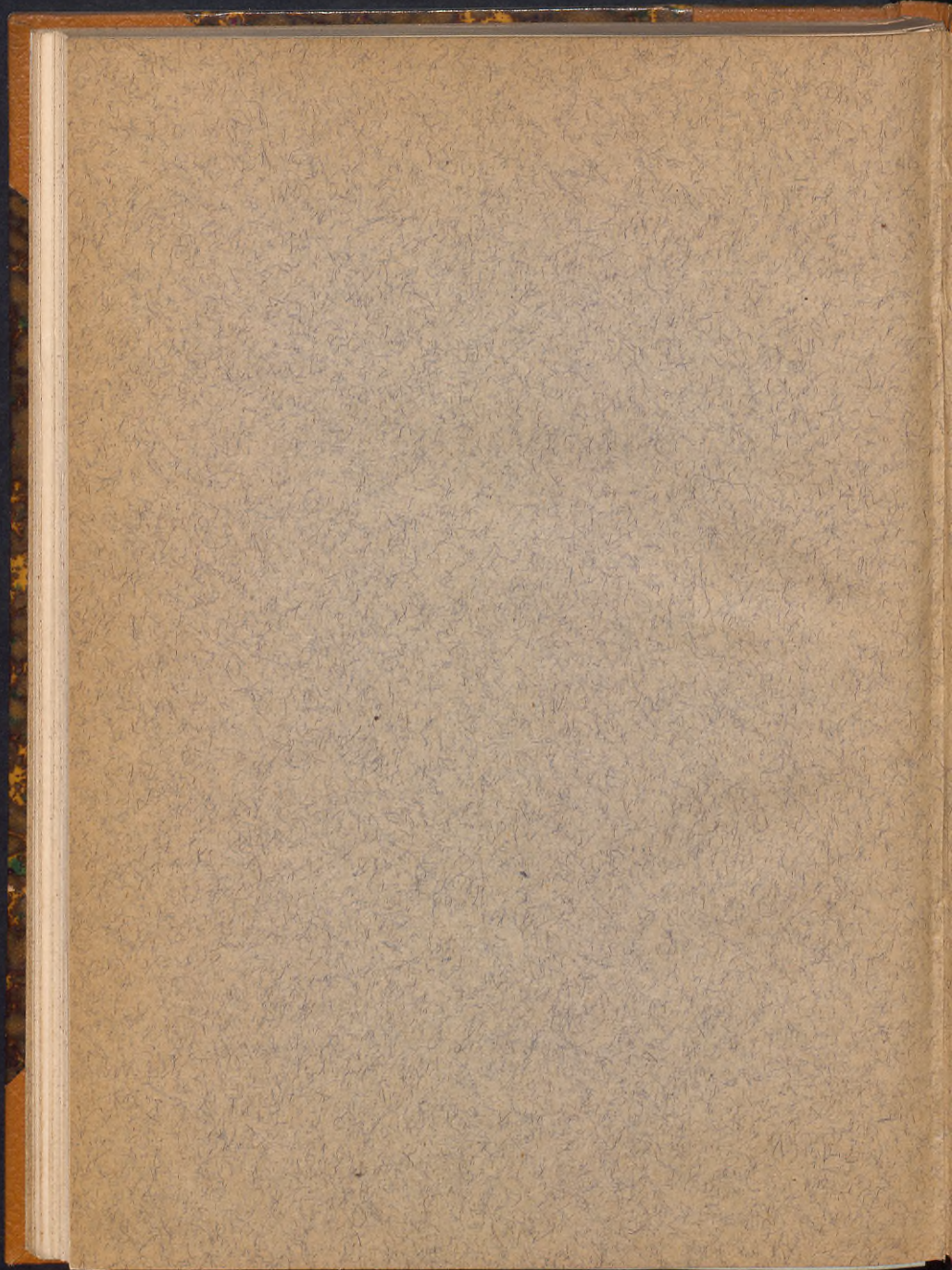
Jag skall försöka, snyftade hon, om jag blott slipper att frysa.

6000207187

Göteborgs universitetsbibliotek

